

Årsberetning 2003

Halden kommune

	Side:
Innholdsfortegnelse	2
Innledende kommentarer	3
Sentraladministrasjon og Felles	
1. Politisk sekretariat	4
2. Post/arkiv	4
3. Servicesenteret	4
4. Økonomiforvaltningen	5
5. Organisasjon, personal og IT	8
6. Overordnet plan	10
7. Næringsavdelingen	11
8. Landbruk	13
9. Sentralkjøkkenet	14
Kommunalavdeling undervisning & kultur	
Sektor undervisning	16
1. Ressursinnsats	16
2. Beskrivelse av virksomheten	19
3. Måloppnåelse	19
4. Ressursutnyttelse	20
5. Konklusjon	21
Sektor kultur	22
1. Ressursinnsats	22
2. Beskrivelse av virksomheten	22
3. Måloppnåelse	22
4. Ressursutnyttelse	23
5. Konklusjon	23
Kommunalavdeling Helse & Sosial	
1. Ressursinnsats	24
2. Beskrivelse av virksomheten	28
3. Måloppnåelse	31
4. Ressursutnyttelser	32
5. Konklusjon	32
Kommunalavdeling teknisk	
1. Kommunalteknikk	33
Teknisk plan	33
Renseanlegg/pumpestasjoner	34
Park/idrett	35
Vann og avløp	35
Vei/parkering	37
Avgiftsparkering	38
Renovasjon	38
2. Byggesak	40
3. Plan	41
4. Brann- og feiervesen	42
Økonomisk analyse	
1. Hovedoversikt kapitalregnskap	45
2. Hovedoversikt driftsregnskap	46
3. Hovedoversikt balanseregnskap	50
Nøkkeltall	52

INNLEDENDE KOMMENTARER

Rådmannen legger med dette fram en samlet årsrapport for 2003. Rapporten omfatter kommunens tjenesteproduksjon samt støtte- og fellesfunksjonenes virksomhet. I tillegg er det foretatt en økonomisk analyse i tilknytning til 2003-regnskapet.

Rådmannen har valgt å legge fram årsmelding i den form som tidligere er gjort og baserer seg dermed i hovedsak på innrapporterte meldinger fra enhetene og kommunalavdelingene. Rådmannen vil for 2004 legge om årsmeldingen både mht. layout & innhold. Dette for å lette tilgjengeligheten til materialet samt for å kunne foreta enklere sammenlikning med andre kommuner, eget budsjett og egne planmål.

Nåværende rådmann tiltrådte rådmannsstillingen ultimo september 2003.

Halden kommune gikk inn i 2003 med et udekket underskudd på 8.4 mill. *Det ble iverksatt omfattende innsparingstiltak allerede i første halvår.* Til tross for dette viste prognosene pr. september et forventet underskudd på ca. 22 mill. Prognosen forverret seg mot årets slutt grunnet svikt i skatteinntektene og reduksjon i rammetilskuddet, men grunnet reduserte pensjonsforpliktelser ble årsresultatet bedre enn inntektssvikten skulle tilsi.

2003 var et år med mange endringer i kommunen. I tillegg til et omfattende skifte i toppledelsen ble det gjennomført betydelige personalmessige omstillinger og organisasjonsendringer. 2003 var i tillegg valgår. Kommunen er nå organisert etter sektorprinsippet med tre kommunalavdelinger: helse- og sosial, undervisning & kultur og teknisk. Avdeling sentral/felles omfatter støttefunksjonene økonomiforvaltning inkl. kemner og organisasjon, personal og IT. I tillegg kommer fellesfunksjoner som post/arkiv, servicesenter, formannskapssekretariat, rådhusforvaltning, beredskapsarbeid m.m..

De største utfordringene har imidlertid vært knyttet til den økonomiske situasjonen.

Det er lagt vekt på at nødvendige endringer/tiltak for å tilpasse driften til rammevilkårene i minst mulig grad skal ramme brukerne. Det var fortsatt vekst i omsorgstjenester i 2003. Den strenge prioriteringen som har vært nødvendig for i størst mulig grad å skjerme nevnte tjeneste har bl.a. medført reduksjoner på andre områder og at vedlikehold av kommunens bygningsmasse, veier og gater er forskjøvet ut i tid.

Nedbemanning på mange områder samtidig med gjennomføring av begrenset vikarinntak i tjenestene og tilnærmet innkjøpsstopp i hele organisasjonen har medført store belastninger på ansatte og ledere. Kommunen har til tross for dette i 2003 evnet å opprettholde tjenestetilbudet på et forsvarlig nivå.

Det er foretatt betydelige bemanningsreduksjoner i sentraladministrasjonen i 2003, og kommunen har nådd en kritisk grense for forsvarlighet i saksbehandlingen spesielt innenfor rettighetslovgivningen og i saksbehandlingen til politisk nivå.

Det har vært gjennomført et planmessig samarbeid med hovedtillitsvalgte. Omforente kriterier for nedbemanning har vært viet stor oppmerksomhet innenfor dette samarbeidet.

Ansatte fortjener honnør for god innsats både når det gjelder effektivitet i arbeidet, samt vilje til omstilling og service.

Framlagt årsregnskap for 2003 tilsier at også 2004 og de nærmeste årene framover vil gi store utfordringer når det gjelder å tilpasse kommunens drift til gitte økonomiske rammer. Akkumulert underskudd ved utgangen av 2003 er 35.9 mill.

Omstrukturering, rasjonalisering og effektivisering vil fortsatt ha stort fokus innenfor strategisk ledelse og daglig drift. Diskusjon om tjenester etter prinsipp om "god nok - standard" vil måtte komme.

Årsberetningen er en rapport til kommunestyret og kontrollutvalget om kommunens ulike virksomheter har nådd de politiske fastsatte mål for 2003. Tiltak i den forbindelse er beskrevet under de ulike tjenesteområdene og støtte/fellesfunksjonene.

Björg Totland

SENTRAL - FELLES

1. POLITISK SEKRETARIAT

I 2003 ble det avholdt møter i formannskap og kommunestyre slik tabellen viser (tilsvarende oversikt over hovedutvalgene og andre utvalg er ikke tatt med i årsrapporten).

Oversikt over 2002 er tatt inn dersom noen er spesielt interessert.

	Antall møter	PS	RS	FO
KS 2003	10	142	30	24
KS 2002	13	208	30	39
FS 2003	14	159	52	9
FS 2002	20	209	41	28

FS= formannskapet, KS=kommunestyret, PS= Politiske saker, RS=referatsaker (meldinger), FO= forespørsler

For hovedutvalgene underrettes det kun om antall møter og antall politiske saker:

2003	Antall møter	PS
	7	28
Administrasjonsutvalget		
ØKON	12	104
	10	52
Hovedutvalg for helse- og sosial		
Hovedutvalg for kultur og idrett *	1	5
Teknisk utvalg for plan og miljø (etter valget også landbruk)	11	84
	1	8
Hovedutvalg for teknisk drift *		

Hovedutvalg som er merket * er utvalg som ble opprettet etter valget og hadde møte i 2003.

Til sammen ble det avholdt 66 møter i hovedutvalgene, formannskapet og kommunestyret, i disse møtene ble 281 saker behandlet.

Politiske møter om eiendoms- og havneforhold i Halden Forvaltningsselskap KF's funksjonstid er ikke tatt med.

2. POST/ARKIV

Post/arkiv åpner, registrerer, fordeler inngående post samt effektuerer utgående post innenfor sentral/felles. All postregistrering skjer elektronisk i et eget saksbehandlingsverktøy. I tillegg genereres postjournaler til interne og eksterne adressater. Post/arkiv betjener hele organisasjonen når det gjelder saksarkivet.

I 2003 har post/arkiv også ivaretatt oppgaver som naturlig sorterer under politisk sekretariat: paginering, trykking, distribusjon av saksdokumenter, klargjøring av møterom, klargjøring av saksmapper etter politisk behandling og innkalling av vararepresentanter ved forfall. Tre årsverk var knyttet til post/arkiv i 2003. Ett årsverk betjente i hovedsak bygg og regulering som i 2003 var lokalisert til rådhuset.

3. SERVICESENTERET/SENTRALBORD/RÅDHUSFORVALTNING

Senteret har gitt informasjon og individuell veiledning, har utført enkel regelstyrt saksbehandling i enkelte saker og har tatt imot og videreformidlet henvendelser og søknader som skal behandles ved de ulike etatene.

Tjenesten styres av prinsippet om at brukeren skal kunne møte alle ledd i offentlig forvaltning gjennom én dør eller via ett telefonnummer.

Senteret hadde 4 årsverk frem til august - leder og 3 (4) generalister. Fra august ble den ene generalisten overført til annen stilling i kommunen.

De ansatte har arbeidet etter en rulleringsplan med fire arbeidsplasser som for eksempel sentralbordtjeneste, skranketjeneste, kundebehandling og til tider post / arkiv. I tillegg har de ansatte også betjent rådhuset internt.

Åpningstiden har vært fra kl 0730 – 1545 daglig. Dette samsvarer med de øvrige tjenestene i rådhuset.

4. ØKONOMIFORVALTNINGEN

Denne avdelingen består av økonomiavdelingen (økonomi/budsjettkontroll, finansforvaltning, regnskap, lønn), innkjøpsavdeling, sekretariatet for overformynderi og forliksråd samt kemner. Avdelingen ledes av avdelingssjef for økonomisk forvaltning; en nyopprettet stilling som ble besatt fra 3.juli.

Økonomiavdelingen

Økonomi/budsjettkontroll ivaretar utarbeidelse av budsjett, gjennomfører økonomirapportering, utøver budsjettkontroll og bistår kommunalavdelingene i økonomispørsmål. Fra august ble arbeidet organisert slik at hver kommunalavdeling fikk tilordnet en fast økonomimedarbeider ("økonomikonsulent"). Sammen med avdelingssjefen har disse utgjort en fast gruppe som kontinuerlig arbeider med intern budsjettoppfølging. Inntrykket er at denne organiseringen fungerer godt.

I løpet av året er det avlagt løpende økonomirapportering til rådmann og politisk myndighet; i annet halvår på månedlig basis. Dette er nå innarbeidet som en fast prosedyre der kommunalavdelingene selv kommenterer avvik som sammenfattes i en totalrapport for hele kommunen.

Høsten 2003 ble det som vanlig gjennomført budsjettprosess, og budsjettet ble vedtatt i kommunestyret 18.12.2003. Med ny rådmann og tre nye ledere i rådmannens ledergruppe samt ny politisk ledelse, ble dette et omfattende og krevende arbeid for alle parter.

Finansforvaltningen overvåker kommunens finansielle stilling og likviditet. I løpet av året er det gjennomført sammenslåing av mange mindre lån til færre og større lån samtidig som opprinnelig nedbetalingsplan er videreført. Dette har resultert i en bedre oversiktighet over selve låneporteføljen og har i tillegg gitt en effektiviseringsgevinst i selve låneadministrasjonen.

Siden en stadig større del av den samlede låneportefølje har flytende rente, har kommunen nytt godt av det fallende rentenivået, spesielt inn i 2004.

Regnskap/lønn ivaretar den løpende regnskapsfunksjon for kommunen og for Halden Forvaltningsselskap KF inkl. eiendom og havn samt for Kirkelig Fellesråd samt enkelte legater og annet. Lønningskontoret har ansvaret for regelmessig avlønning av ansatte, timelønnede, vikarer og utbetalinger til pensjonister. Kommunalfakturerer sørger for utfakturerer av alle kommunale krav samt har låneadministrasjonen av alle lån som videreformidles fra Husbanken som startlånsordningen m.m.

Mot slutten av året og inn i 2004 har økonomiavdelingen i tillegg til ovenstående hatt ansvaret for og gjennomført flere større omlegginger. Dette gjelder en helt ny kontoplan for ansvar, innføring av KOSTRA-funksjoner i stedet for tidligere benyttede tjenester, innføring av generell momskompensasjonsordning, skifte av hovedbankforbindelse og sammenslåing av Halden Forvaltningsselskap KF med Halden kommunes øvrige virksomhet. Disse omleggingene har krevd betydelig ekstrainnsats, og det er derfor gledelig at endringene nå fungerer i praksis etter minimale innkjøringsproblemer.

Innkjøp

I budsjettet for 2003 ble det vedtatt at rådmannen skal overholde tilbuds- eller anbudsrunder ved større kommunale innkjøp og at det er viktig at kommunen samordner sine innkjøp. Rådmannen ble bedt om å vurdere interkommunale innkjøpsordninger.

Innkjøpsområdet er underlagt lov og forskrifter som får stor innvirkning på arbeidet og organisasjonen. Lovens grunnleggende formål fremkommer av § 5 og gjelder alle anskaffelser:

Oppdragsgiver skal opptre i tråd med god forretningsskikk, sikre høy forretningsetisk standard i den interne saksbehandlingen og sikre at det ikke finner sted forskjellsbehandling mellom leverandører. En anskaffelse skal så langt det er mulig baseres på konkurranse.

De aller fleste anskaffelser må foregå som offentlig anbud og prosedyrereglene er sterkt skjerpet.

Forskriften krever at det offentlige samordner sine anskaffelser, og at beregnet verdi på anskaffelsen vurderes ut fra en totalanskaffelsesverdi/akkumuleringsmetoden for Halden kommune som ett rettssubjekt.

Dette innebærer at alle anskaffelser skal konkurranseutsettes, og at alle anskaffelser med en verdi på over kr. 200.000,- krever offentlig anbudsrunde.

Organisering/tilrettelegging

For å imøtekomme krav i lov/forskrifter samt budsjettvedtak var det nødvendig å fristille innkjøpsansvarlig 100 % til innkjøpsarbeidet.

Det ble iverksatt med virkning fra 01.01.2003 med opprettelse av innkjøpssjefsstillingen.

Det ble utarbeidet interne retningslinjer for anskaffelser av varer og tjenester hvor formål, prosedyrer, organisering, ansvar etc ble formalisert og gjort kjent i organisasjonen.

En slik formalisering var nødvendig for å kunne samordne innkjøp samt tydeliggjøre ansvar og roller rundt innkjøpsområdet idet innkjøp griper inn i hele organisasjonen.

En sentral innkjøpsfunksjon vil sikre at konkurranseutsetting via anbud foretas på en korrekt måte. Samordning og samarbeid med andre kommuner i Østfold gir stordriftsfordeler, bedre priser samt bedret kontroll over løpende avtaler.

Fra 01.01.2003 er det opprettet et eget organ ” klagenemnda for offentlige anskaffelser” hvor leverandører kan få sin sak belyst dersom de ikke har vunnet tilbudskonkurransen uten å gå den tunge veien om rettsapparatet.

Klagenemnda for offentlig anskaffelser har siden etableringen hatt en betydelig mengde saker, og disse blir publisert offentlig, jfr. KOFA:NO.

Halden kommune har til tross for stor aktivitet i 2003 ikke fått noen av sine saker fremlagt for klagenemnda.

Resultat

I 2003 er det fremforhandlet flere nye rammeavtaler og andre kjøpsavtaler.

Det har vært et utstrakt samarbeid med andre kommuner i Østfold.

Samarbeidet med andre Østfoldkommuner på innkjøpsområder gir stordriftsfordeler og reduserte priser.

Det er fremforhandlet følgende nye rammeavtaler/kjøpsavtaler i 2003 :

- Forsikring
- Kraftforvaltningstjeneste /elektrisk energi
- Drivstoff
- Kopipapir
- Bankavtale
- Leasing av biler til distriktstjenester
- Pumper til vannrenseanlegg.

I tillegg er det avholdt statusmøter med rammeavtaleleverandører.

Slike statusmøter avholdes i den hensikt å følge opp priser, produktmix og andre avtalebetingelser på inngåtte avtaler.

Konkurranseutsettingen /anbudsrundene har gitt Halden kommune de totaløkonomiske beste betingelsene.

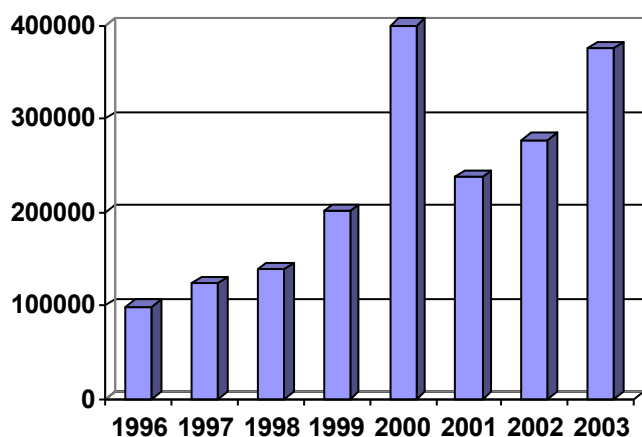
Kemner

Halden kommunes skatteinntekter i 2003 ble kr 387.240.000. Skatteinntektene består av forskuddstrekk, forskuddsskatt, etterskuddsskatt, restskatt, renter og gebyrer. Siste års utlignet restskatt (inntektsåret 2002) var kr 54.202.469. Av beløpet er kr 38.915.836 (71,79%) innbetalt pr.31.12.03.

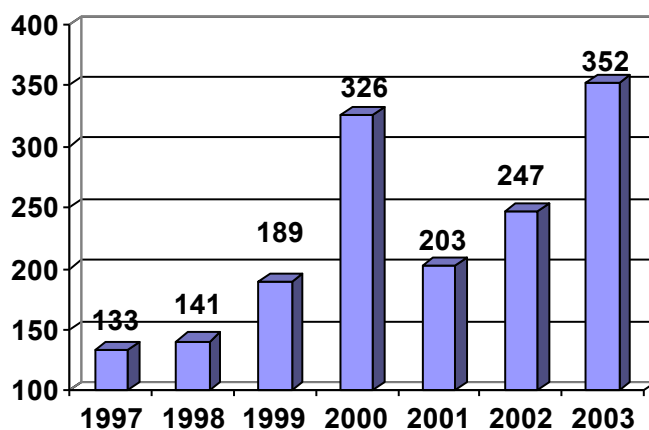
Overskudd på tilbakeholdt margin ble kr 859.000 fordelt til kommunen. Omfordeling for eldre års skatteinntekter mellom skattekreditorene stat, fylke, folketrygd og kommune utgjorde kr 3.809.000 i kommunens disfavør.

Kontoret arbeider kontinuerlig med effektivisering. Halvering av arbeidsstyrken siden 1998 har krevd omlegging av alle rutiner. Avholdte utleggsforretninger og påløpte og fordelte gebyrer er sammen med økte innbetalingsprosjenter bevis for at arbeidet med effektivisering har nyttet.

Påløpte og fordelte gebyrer:

Avholdte utleggsforretninger:

Totalt utestående pr.31.12.03 fordelt på følgende skattearter:

Arbeidsgiveravgift	Restskatt	Forskuddsskatt	Skattetrekk
4.588.864	44.233.911	4.378.161	6.610.454

Forliksråd

Forliksrådet har i 2003 hatt gebyrinntekter på kr 1.176.972. Rettsgebyret er for hver klagebehandling kr 740,-. Gebyr for rapportering av uteblivelsesdommer er kr 30,-.

Forliksrådet har gjennom 2003 avholdt 15 møter fordelt på 1611 behandlede saker etter nedenstående fordeling:

Uteblivelse Ikke inngitt Tilsvar	Avvist/hevet Bortfalt	Forlikt	Henvist Tingretten	På dømt ved Uteblivelse	På dømt Godtatt påstand	På dømt Forgjeves megling
1174	136	39	23	26	197	16

Halden Overformynderi

Nedenstående oversikt sammenfatter i nøkkeltall virksomhetens art og omfang. Oversikten viser en økning av antall saker og midler underforvaltning.

Alle tall i 1000 kr	2001	2002	2003
Innestående midler i bank ved utgangen av året	27.306	30.907	40.4414
Økning innestående midler i bank fra forrige år	7.724	3.501	9.507
Totalt forvaltede midler ved utgangen av året	29.541	33.337	45.102
Antall klienter (herav antall nye klienter)	172(47)	177(31)	258(49)
Antall møter i året	11	11	11
Antall større saker (forretningsfører har delegert fullmakt mindre saker)	85	107	139

5. ORGANISASJON, PERSONAL OG IT

Organisasjon

Det ble i 2002 vedtatt et nytt organisasjonskart. Dette innebar etablering av tre kommunalavdelinger fordelt på teknisk, helse/sosial og undervisning/kultur. Det ble i tillegg etablert avdeling for organisasjon/personal/IT, samt innkjøp/økonomi/kemner.

Det var i november 2003 fast ansatt 1780 personer i kommunen fordelt på 1398 årsverk. Det var i tillegg utstrakt bruk av vikarer gjennom hele året spesielt innen helse og sosial. En klar målsetting i 2004 er å begrense vikarbruken for slik å oppnå en reell oversikt over antall ansatte i kommunen.

Helse, miljø og sikkerhet

Halden kommune legger vekt på målrettet arbeid med helse, miljø og sikkerhet, for slik å oppnå en kontinuerlig forbedring av arbeidsmiljøet. Systematisk oppfølging av rutiner for å sikre et forsvarlig arbeidsmiljø er forankret i rådmannens ledergruppe og ivaretas av ledere på enhetsnivå.

Antall verneombud har variert gjennom året, men det vil til enhver tid være mellom 60 og 70 verneombud i Halden kommune. I tillegg skal det velges tre hovedverneombud som representerer verneombudene i kommunalavdeling teknisk, helse/sosial og undervisning/kultur, samt et hovedverneombud som representerer hele kommunen. I 2003 har det vært vanskelig å opprettholde et stabilt antall hovedverneombud, men en målsetting i 2004 er å etablere egne hovedverneombud for hver kommunalavdeling. Ett av hovedverneombudene har gjennom hele året vært frikjøpt i 50% stilling som representant for hele kommunen.

Både ledere og verneombud skal gjennomføre obligatorisk kurs i grunnleggende helse-, miljø og sikkerhet. I 2003 ble det arrangert to slike kurs for å dekke behovet for opplæring. En målsetting for 2004 er å foreta en kartlegging av opplæringsbehov samt imøtekomme dette gjennom avholdelse av kurs.

Det har i 2003 ikke vært avholdt møter i Hovedarbeidsmiljøutvalget. I 2004 vil dette søkes forbedret gjennom etablering av fast møtefrekvens.

Halden Felles Bedriftshelsetjeneste har bistått Halden kommune hele året. Dette innebærer gjennomføring av periodiske helsekontroller, arbeidsmiljøkartlegging, sykefraværsoppfølging, opplæring, individuell samtaler og tilrettelegging på arbeidsplassen.

Følgende oversikt gjelder et isolert oppgaveområde, men synliggjør en vesentlig del av det spekter atferingsarbeidet spenner over. Det bemerkes at mer enn 50% av konsultasjonene har vært av forebyggende karakter.

Oversikt over konsultasjoner ved Halden Felles Bedriftshelsetjeneste etter refusjonskrav til Folketrygden.							
Ansattgrupper	Utredning av arbeidssit. og funksjonsevne. Planlegging av tiltak	Samtaler om behov for omplass.	Kartlegging av arbeidspl.	Samtale om tiltak for å avkorte sykem.per. Egenmestring	Kartlegging av belastnings-plager	Oppfølging og evaluering av tiltak	Sum konsultasj.
Sykemeldte personer	5	3	6	8			22
Personer i fare for å bli sykemeldt	11		8		8	3	30
Sum totalt	16	3	14	8	8	3	52

Samarbeidet med bedriftshelsetjenesten vil videreføres i 2004 med særlig fokus på forebyggende tiltak tilpasset de omstillingsprosesser som gjennomføres i kommunen.

Tilretteleggingstilskott

26 ansatt i Halden kommune har fått godkjent tilretteleggingstilskott i 2003.

I tråd med retningslinjene for 2003 for bruksområdet, har tilskottet vært benyttet til innleie av personlig bistand, delvis dekning av langvarig fysikalsk behandling, opplæringstiltak, tilrettelegging av arbeidsplass, etc.

Attføringstiltak

I løpet av 2003 var 127 personer under ulike attføringstiltak. Av disse kom 51 tilbake i ordinært arbeid mens 12 ble overført til annet arbeid i Halden kommune. De øvrige (64 ansatte) er enten fortsatt under attføringstiltak eller gått over på annen trygdeordning.

Mellom de ulike tjenestene var det følgende fordeling:

	Antall ansatte som i 2003 var på ulike attføringstiltak*	Antall ansatte som i 2003 kom tilbake i ordinært arbeid etter endt attføringstiltak i denne enheten	Antall ansatte som i 2003 gikk over i annet arbeid i Halden kommune etter endt attføringstiltak i denne enheten
Undervisning/kultur	29	12	3
Helse/sosial	73	38	5
Teknisk	5	1	1
Sentraladm. Inkl. omst.	20	0	3
Sum	127	51	12

*Personer på attføringstiltak sorterer under følgende stønadsformer:

- Aktiv sykemelding på sykepenger
- Aktiv sykemelding under rehabiliteringsstønad
- Arbeidstrening under yrkesrettet attføring
- Søkt tilretteleggingstilskudd

I 2004 settes fokus på oppfølging av attføringstiltak herunder muligheten for tilbakeføring av ansatte til ordinært arbeid.

IA-avtalen

Halden kommune har gjennom hele 2003 systematisk fulgt opp intensjonsavtalens målsetting om å få ansatte tilbake i arbeid så fort som mulig. Gjennom oppfølging av de ulike fasene i intensjonsavtalen har ledere hatt et verktøy for oppfølging av sykemeldte.

Det har vært avholdt ukentlig møter med representant fra Arbeidslivssenteret, hvor det er behandlet ca. 100 søknader om aktiv sykemelding.

I 2004 videreføres arbeidet med IA-avtalen med fortsatt iverksettelse av individuelle tiltak for oppfølging av den enkelte.

Sykefravær

Hovedmålet i IA-avtalen har for avtaleperioden 01.02.02 - 31.12.05 vært å redusere sykefraværet med minst 20%.

I løpet av 2002 falt sykefraværet i overkant av 10% i Halden kommune. Denne nedgangen har gått tilsvarende opp i 2003. Det kan ikke gis en entydig forklaring på hvorfor dette har skjedd, men Halden kommune følger utviklingen på landsbasis.

En målsetting i 2004 er at sykefraværet ikke skal øke ytterligere som en følge av de omstillingsprosesser som gjennomføres i kommunen.

Likestillingsarbeid

Halden kommune er tradisjonell mht. kjønnsfordeling innen de ulike arbeidsområdene og sektorene. Innen helse- og sosialtjenestene har Halden kommune størst representasjon av kvinner, mens det innen tekniske tjenester kun er noen få kvinner. For 2003 har det, i den grad det har vært rekruttering, vært liten endring i dette bildet.

Lik lønn mellom kvinner og menn er primært regulert etter sentrale forhandlinger og tariffavtalens bestemmelser. Halden kommune søker under de lokale forhandlingene å utjamne forskjeller mellom kvinner og menn i sammenliknbare stillinger.

Blant lederne i kommunen var det ved utgangen av 2003 følgende fordeling av kvinner og menn:

Kommunal-avdeling	Kvinner	Menn
Teknisk	0	6
Helse/sosial	6	3
Undervisning/kultur	15	7

Rådmannens ledergruppe består av 3 kvinner og 3 menn.

En målsetting for 2004 er å fortsatt sikre en forholdsmessig fordeling av kvinner og menn i ledende stillinger.

Det settes videre fokus på tiltak for å oppnå en jevnere representasjon av kvinner og menn innen de ulike sektorene.

Omstillingsarbeid

I 2003 ble det etablert en omstillingsorganisasjon som hadde til formål å nedbemanne uten iverksettelse av oppsigelser. Gjennom dette arbeidet ble det i løpet av året innspart 50 årsverk, fordelt på 70 personer. Alle ansatte som er blitt omstilt har vært gjennom informasjonsmøter, individuelle samtaler og formelle drøftinger. Det ble gjennom året stadig færre ledige stillinger, noe som vanskeliggjorde omstillingsarbeidet på slutten av året. Det ble derfor besluttet at omstillingsorganisasjonen ikke kunne videreføres i samme form i 2004.

En målsetting for 2004 er fortsatt nedbemanning. Omstillingsorganisasjonen videreføres ikke i den form som har vært etablert i 2003, men det skal sikres at nedbemanningen gjennomføres i henhold til gjeldende lov- og avtaleverk, og slik at lovpålagt tjenestetilbud fremdeles ivaretas.

IT

Avtale om kjøp av ASP-tjenester (Application Service Provider) med Priority Telecom Norway A/S ble reforhandlet og vedtatt av kommunestyret 27.03.2003. Avtalen gjelder fra 01.04.2003 til 31.12.2005.

Den nye avtalen inkluderte følgende tjenester:

ASP Standard, Hosting, ASP kundetilpasset, ASP skole, Bredbånd - skole.

Følgende tjenester ble gjennom ny avtale tilbakeført til Halden kommune:

Opplæring, telefoni og lisenser.

Driften fra Priority Telecom har vært god i 2003, og nettverket er stabilt.

Det ble høsten 2003 installert 200 skole-PC. Elevnettverket som disse er koblet opp mot, har ikke fungert tilfredsstillende i 2003, og det arbeides derfor videre med dette i 2004.

Det var videre satt fokus mot å oppnå en reduksjon i kostnader forbundet med IT. Som en følge av dette ble det iverksatt en reduksjon i antall IT-brukere på slutten av året. Effekten av dette vil bli målbar i 2004.

En målsetting for 2004 er å ivareta lovpålagte krav til drift av IT. Gjennomgang av kostnader forbundet med IT videreføres, og det settes økt fokus på opplæring av kommunens ansatte

6. OVERORDNET PLAN

Det ble i løpet av første halvår 2003 gjennomført revisjon av kommuneplanens arealdel. Kommunestyrets planvedtak av 19.06.03 inneholder en rekke punkter som krever nærmere avklaring gjennom vedtak i kommunestyret og fylkesmannsmekling. Dette vil skje i 2004.

Arbeidet med reguleringsplan for områdene langs eksisterende E6 fra Svinesund til Svingenskogen har vært utført som overordnet planarbeid. Formålet har vært tilrettelegging for utvikling i E6- området i Halden. Arbeidet har pågått siden 2001 og forventes avsluttet 2004. En arbeidsgruppe med representanter fra næringsrådet og politisk miljø har fulgt planarbeidet i 2002 og 2003. Hovedtemaene har vært avveining mellom Svinesundplatået og Svingenskogens funksjoner som turist- og vegserviceanlegg, næringsfunksjoner i tilknytning til statens kontrollanlegg på Langkas, og tilrettelegging for boligbygging. For øvrig har overordnet planfunksjon ivaretatt kommunens kontakt med E6 prosjektet Hogdal – Svingenskogen/ny Svinesund bru.

Kommunen deltar i 2002 – 04 sammen med fylkeskommunen og vegvesenet i et Interreg IIIB prosjekt, Baltic Visitor Center, med formål å utvikle Svinesund som besøkssenter for turister. Turistfaglig analyse fra dette prosjektet har vært lagt til grunn for drøftinger av reguleringsplanen. Ved hjelp av prosjektet er det utarbeidet tegninger og illustrasjoner som blir lagt til grunn ved opparbeiding og tilrettelegging av området for framtidig bruk.

I løpet av 2003 har utarbeiding av reguleringsplan for innfart vest Høvleriet – Jernbanegata vært gjennomført som del av overordnet planfunksjon. Planen omfatter også tilrettelegging for ny driftsbanegård på Halden stasjon. Sluttbehandling av planen ble i desember 03 utsatt i påvente av utredning av alternative løsninger for innfart vest.

Koordinering av arbeidet for bygging av nytt fengsel i Østfold har vært ivaretatt som overordnet planfunksjon. I løpet av 2003 ble det gjennomført forhandlinger med berørte grunneiere om forhold i forbindelse med utbygging av fengselet. Skriftlige avtaler blir utformet i løpet av 2004. Rammetillatelse for utbyggingen ble godkjent i 2003. På grunn av manglende bevilgning på statsbudsjettet ble fengselsprosjektet på slutten av året lagt på is.

Stillingen som miljøvernssjef ble nedlagt i løpet av 2003, og arbeidsoppgavene fordelt på forskjellige enheter. Det ble tatt sikte på at overordnet plan i fortsettelsen ivaretar overordnede miljøvernoppgaver som koordinering av LA-21 arbeid og klima- og energiplanarbeid samt miljøinformasjon. Arbeid med Miljøfyrtårnprosjektet er også lagt til overordnet plan.

For øvrig har overordnet plan, sammen med næringsavdelingen, utarbeidet kommunens innspill til revisjon av Regionalt Utviklingsprogram og deltatt i Interreg prosjektet Metropolitan Areas (MA+) under fylkeskommunens ledelse. Tema for MA+ er de enkelte byenes rolle i Stor-Osloregionens utvikling.

7. NÆRINGS-AVDELINGEN

Næringsavdelingen har i 2003 bestått av næringsssjef og spesialrådgiver og var deler av året organisert under teknisk sektor.

Næringsavdelingen har et bredt og nært samarbeid med næringslivet i Halden. Samarbeidet har gjentatte ganger vært gjenstand for oppmerksomhet fra andre kommuner og er også blitt positivt omtalt av evalueringsteamet fra Kommunal og regionaldepartementet. NIBR (Norsk institutt for by- og regionsforskning) har også en meget omfattende rapport om Halden og næringsutvikling.

Arbeidet med prosjekter og de store utbyggingsplaner for Halden har i 2003 preget avdelingens arbeide innenfor følgende områder:

IT- byen Halden, Høykom, Profilering av Halden, Halden fengsel, etablering av Halden Inkubator A/S utbygging av Høgskolen i Østfold, Svinesund, Interreg og samarbeid med Strømstad kommune.

Østfold byoffensiv (ØBO)

Østfold byoffensiv, hvor Halden kommune har vært en aktiv part, ble avviklet i 2003.

Halden næringsråd

Næringsseksjonen fungerer som sekretariat for næringsrådet. Det ble i 2003 avholdt 8 styremøter og ett årsmøte. Rådet har registrert 31 saker samt en rekke saker under eventuelt. I tillegg har næringsrådet vært sterkt engasjert med flere representanter i en rekke arbeidsgrupper i prosjektet Plan handling 2002-2004 i tillegg til bl.a. profilerings-arbeidet.

Næringspolitisk utvalg

Næringspolitisk utvalg har vært i virksomhet som permanent organ i 10 år. Utvalget er et koordinerende utvalg og består av representanter oppnevnt av Halden Næringsråd og representanter oppnevnt av hovedutvalget for

økonomi og næring. Næringsavdelingen fungerer som sekretariat. NPU er styringsgruppe for prosjektene gjennom Østfold Byoffensiv og Interreg. Utvalget arbeider for utvikling innen alle nærings- og samfunnsgrener.

IT-byen Halden

Halden har i de siste årene utviklet seg til en kommune med et særdeles stort antall IT-relaterte arbeidsplasser innen utvikling av avanserte IT-systemer. Til tross for at Halden på denne måten har vokst til en av Norges ledende IT-miljøer, har man ikke kommet like langt i å utnytte alle muligheter til effektivisering som ligger i bruk av avansert IT-teknologi i offentlig sektor og næringsliv i Halden som ikke har direkte tilknytning til IT-industrien.

For å bøte på dette har Halden kommune engasjert seg sterkt i en IT-satsning gjennom prosjektet "IT-byen Halden".

NIBR har i rapport nr. 2003:4 utdypet Haldens rolle som IKT aktør.

eNorgeFormålet med eNorge-partnere

Regjeringen vil bygge gode allianser med aktører som bidrar til å realisere målene i eNorge. Formålet for ordningen er å:

- Samle innspill for å utvikle IT-politikken videre.
- Synliggjøre gode eksempler og øke tempoet i IT- utviklingen.
- Legge til rette for samarbeid mellom deltakerne i ordningen.

Profilering av Halden

Profileringsarbeidets hovedmål er at på grunnlag av de fortrinn og muligheter Halden har, skal byen profileres som et attraktivt sted å etablere seg både for bedrifter og privatpersoner. Arbeidet har sin basis i Strategisk næringsplan og prosjektet 'Profil 2002 – profileringsplan for 2003 – 2006' og det ble i 2003 etablert et nytt profileringsprosjekt bl.a. med betydelig støtte fra fylkeskommunen/KRD. Som et vesentlig element i dette arbeidet inngår den fremtidige bruken av Fredriksten festning. Dette har krevd et nært samarbeide med Forsvarsbygg i 2003.

Plan handling 2002-2004

'Plan handling 2002 – 2004' ble opprettet som et eget 'prosjekt' av Næringspolitisk utvalg for å arbeide med de store utbyggingsprosjektene i Halden. Det er opprettet 7 arbeidsgrupper fordelt på de forskjellige utbyggingsprosjektene. Arbeidsgruppenes oppgave er å

- kartlegge aktiviteter/tiltak/prosesser kommunen eller andre må iverksette for å sikre en tilfredsstillende gjennomføring av prosjektene
- følge opp fremdriftsprosessen og sikre at kommunens interesser blir ivaretatt på en best mulig måte.
- kartlegge mulige synergieffekter som krever initiativ fra kommunen (det offentlige) eller det lokale næringslivet.
- rapportere prosjektstatus regelmessig til Næringspolitisk utvalg.

Arbeidet har pågått for fullt gjennom hele 2003 spesielt konsentrert om utbyggingen av Svinesund området, utbyggingen av høgholen og etableringen av Halden fengsel.

SIVA/SND – kunnskapspark og inkubator

Halden inkubator A/S ble etablert i 2003 og er nå fullt operativ.

I oppstarten er det følgende aksjonærer:

SIVA SF, Halden kommune, Halden Sparebank, Wisa Holding, Valhall Bygg, Berg Sparebank, Ringstad Invest, Høgskolen i Østfold, Halden Arbeiderblad, Campus Kjeller, Halden Næringsråd og Halden Turist.

Aksjekapital pr. 31 desember 03 er på kr. 1.460. 000,-.

Regionalt utviklings- og handlingsprogram

Næringsavdelingen har i 2003 vært engasjert for Haldens del i arbeidet Regional utviklings- og handlingsplan (RUPH) for Østfold.

Fylkesplanen vil komme til behandling i 2004.

Interreg

Trådløs kommunikasjon Halden – Strømstad er et prosjekt som skal gå over 3 år og som næringsavdelingen i Strømstad og Halden har ansvaret for.

Prosjektet bidrar til at områdene Stumberg, Ystehede, Langholmen, Fagerholt, Bakke og Krogstrand – Helle på svensk side får tilgang på bredbånd.

Halden Turist

Næringssjefen er observatør i styret i Halden Turist.

Sekretariat for Halden industriforening

Næringsseksjonen har vært sekretariat for Halden industriforening og møter fast i foreningens styre- og medlemsmøter samt prosjektmøter og er sekretariat i ad hoc-utvalg i foreningen.

Generell næringslivskontakt

Veiledning av nyetablerere har i 2003 vært omtrent på samme nivå som i 2002 kanskje med en svak økning. Bakgrunnen er at antall henvendelser øker med arbeidsledigheten.

8. LANDBRUKSKONTORET

Landbrukskontoret var i deler av 2003 organisert under sentral/felles, men ble siste halvår flyttet til teknisk sektor.

Landbrukskontoret representerer staten på lokalt plan for gjennomføring av den relativt sterkt sentraldirigerte landbrukspolitikken. Landbrukskontoret har således meget ofte kontakt og får de fleste oppdrag fra statlige instanser på fylkes- og sentralnivå, delvis med korte og ufravelige tidsfrister.

Landbruksnemnda – LN

Landbruksnemnda (LN) har 5 medlemmer der viltneemnda og innlandsfiskeneemnda er innlemmet.

Landbruksnemnda har i løpet av året behandlet 82 saker som fordeler seg slik:

Konsesjonsloven:	43
Jordloven:	29
Skogloven:	10
Odelsoven:	0
Forpakkingsloven:	7
Diverse:	0

Utvalget fatter endelig vedtak i sakene etter forpakkingsloven og en del saker etter odelsoven, skoglov og jordlov, men i de resterende saker avgir utvalget uttalelse til høyere instans hovedsakelig Fylkeslandsbruksstyret.

Bygdeutviklingsmidler

Bygdeutviklingsmidlene er bevilget som en del av jordbruksavtalen og har som formål å fremme lønnsom næringsutvikling på bygdene innen og i tilknytning til landbruk. Avgjørelsesmyndigheten for disse sakene ligger i hovedsak hos Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) etter saksframstilling og uttalelse fra kommunen. Midlene blir gitt til utredningstiltak, etablererstipend, praktikantordning, bedriftsutvikling, investeringer i tradisjonelt landbruk og i tilleggsnærings og som tilskudd ved generasjonsskifte. I tillegg bevilger SND rentelån til disse investeringene. Inneværende år er det behandlet og oversendt 16 saker. 11 er innvilget, 1 har fått avslag, mens 4 hadde ved årsskifte ikke fått svar på sin søknad ennå. Til grunn for disse 16 sakene ligger det et kostnadsoverslag på 28. mill. kroner. På tross av mørke skyer i horisonten for landbruket er det pågangsmot og framtidstro blant bøndene i Halden. De før nevnte 11 har blitt innvilget kr. 1.1 mill. kroner i tilskudd og 9.8 mill. kroner i lån. I forbindelse med lånesøknaden er det foretatt 5 eiendomstakster.

Miljøretta planlegging og tilskudd

Ordningen med redusert jordarbeiding har fortsatt meget god oppslutning i Halden. Her er vi blant de beste av kommunene i Østfold. I 2003 ble det søkt om følgende arealer:

Overvintring i stubb: 24.900 dekar – 194søkere (2002 – 27.000 dekar)

Lett høstharving: 3300 dekar (2002 – 2000 dekar)

Fangvekst: 4400 dekar (2002 – 6400 dekar)

Nedgangen i stubbareal og fangvekst skyldes økt tilsådd høstkornareal.

Samlet utbetaling for redusert jordarbeiding er for 2003 – 2,2 mill. kr. (2002 – 2,5 mill. kr.). Kontoret har i 2003 utarbeidet 43 gjødslingsplaner for enkeltbruk. Det er utarbeidet 2 planer for omlegging av erosjonsutsatt kornjord til permanent vegetasjonsdekke (eng) og 2 planer for miljøtiltak.

Produksjonstillegg i jordbruket

Det har det siste året ikke vært store endringer i arealbruk og husdyrbesetninger i Halden. Kontoret har behandlet søknader fra 106 husdyrprodusenter (2 søknadsomganger pr. år,) og ca. 230 planteprodusenter. Totalt er det for disse søknadene beregnet tilskudd på ca. 18.500.000 kr.

Spesielle tiltak i landbrukets kulturlandskap – med verneverdige bygninger (STILK-midler)

Det er økende interesse for å ta i bruk gamle beiteområder, bevare steingjerder og andre kulturminner. Verneverdige bygninger (stabbur, låve, uthus) blir også satt i stand. For kulturlandskapssøknader var det i 2003 en kostnadsramme på kr. 1.500.000 tilskudd, og innvilget tilskudd på kr. 278.267,- fordelt på 10 søknader.

Avløserordningen for ferie og fritid

Denne ordningen er en refusjonsordning for husdyrprodusenter. I 2003 var det 87 brukere som søkte om refusjon med et totalbeløp på 2.8 mill. kr.

Avløserordningen ved sykdom m.v.

Denne refusjonsordningen benyttes når husdyrprodusentene ikke får utbetalt sykepenger. Det ble i alt behandlet 7 søknader i løpet av året og anvist kr. 105.262.

Skogavgiftsordningen – statstilskudd skog

Skogavgift er midler som avsettes til reinvestering i framtidsskogen ved salg av tømmer fra skogeier. Midlene skal brukes i tråd med offentlige forskrifter, noe som også innbefatter utstrakt kontrollvirksomhet. En del skogkulturtiltak er tilskuddsberettiget og disse ordningene forvaltes også av skogbrukssjefen i tillegg til tilskuddsordning for skogsveibygging.

Antall saker utbetalt skogavgift: 536 stk.

Statstilskudd og andre poster: 343 stk.

I tillegg kommer en rekke saker som går under BU-ordningen spesielt på tynning, traktorveier og juletre-/pyntegrøntproduksjon.

Skogdager – skogkvelder

Kontoret har arrangert og vært delaktig i flere skogdager og skogkvelder.

Kurs – skogbruk

Det har vært avholdt 2 kurs for skogeiere i 2003. Kontorets skogbrukere har deltatt på 3 fagdager i regi av fylkesmannen og departementet for faglige oppdateringer.

Skogsveier

Det er utarbeidet planer for nybygging/opprusting av 6 skogsveier og ferdiggodkjenning/miljøkontroll er utført på 2 skogsveier.

Miljøkontroll – overvåking skogskader

I tråd med departementets opplegg er det utført miljøkontroll på 10 foryngelsesfelter i Halden. Overvåking av skogskader gjøres årlig i september ved at 4 faste områder grundig vurderes mht. kronefarge og kronetetthet. Opplegget er et ledd i et landsomfattende og internasjonalt program for overvåking av de norske skogers sunnhetstilstand.

Ulveholtet – tilrettelegging, skoler/allmennhet

Det arbeides med et opplegg for bedre tilrettelegging av den kommunale skogeiendommen Ulveholtet for skoleklasser på alle alderstrinn og for allmennheten.

Annet skogbruk

Skogbrukere ved kontoret har i 2003 deltatt i styringsgruppen og arbeidsutvalget for Områdetakst på Idd. Det er avholdt 3 møter i arbeidsutvalget. Det er i tillegg utført en rekke veilednings- og informasjonstiltak overfor skogeiere og innbyggere i kommunen. Det er også utført en del forskjellig saksbehandling i ulike sammenhenger. Kontaktutvalget for skogbruket i kommunen har vært sammenkalt i forbindelse med behandling av rentemiddelbudsjettet for 2004.

9. SENTRALKJØKKENET

Sentralkjøkkenet var deler av året organisert under sentral/felles, men ble mot slutten av året flyttet til teknisk sektor.

Sentralkjøkkenet har i 2003 produsert mat til Halden kommunes institusjoner og bofellesskap.

De som har helkostdøgn, er Bergheim bofellesskap 1-2, Iddebo 2-3, Søsterveien 1-2, Halden sykehjem 2-3-4. avd. Halden rehabilitering senter, Karrestad eldresenter og Karrestad dement 1-2.

Sentralkjøkkenet har videre levert middag til Bergheim bofellesskap 3-4-5-6, Bergheim trygdebolig, Iddebo 1, Hola bofellesskap - øvre og nedre, Busterudgata eldresenter frem til 1. april og til eldre hjemmeboende.

Kjøkkenet har i tillegg avtale med Sykehuset Østfold Halden og Distriktpsykriatrisk senter Halden for levering av helkostdøgn.

Det produseres i snitt 454 middagsporsjoner pr. dag. Dette utgjør 636 porsjoner pr. arbeidsdag og totalt 165.732 middagsporsjoner for 2003. I tillegg leveres noe mat til møter i kommunen.

Sentralkjøkkenet hadde i 2003 16.15 årsverk som fordeles på 18 stillinger: 1 kjøkkensjef, 1 ass.kjøkkensjef, 6 kokker, 8 assistenter og 2 fullmektiger. Det var i tillegg 4 kokkelæringer. 2 læringer tok fagbrev i 2003.

Sentralkjøkkenet har for liten kjølekapasitet på kjølerom for ferdigprodusert matvarer, for små kontorer og en mangler herregarderobe, personalrom og lager for utstyr. Dette hemmer driften av kjøkkenet og er en belastning i det daglige.

SK har planer for ombygging av virksomheten for å oppnå bedre effektivitet og for å tilfredsstille kravene fra Mattilsynet. Nedleggelsen av Halden sykehus har medført usikkerhet om framtidig lokalisering som igjen har forsinket gjennomføringen av planene.

KOMMUNALAVDELING UNDERVISNING - KULTUR
SEKTOR UNDERVISNING

1. RESSUR SINNSATS

Driftsregnskapet 2003 for sektor undervisning viser flg. resultat:

	TIL DISP.	REGNSKAP	INNSPARING
UTG.	286.422.235	300.919.139	-14.496.904
INNT.	65.636.606	85.349.256	19.712.650
NETTO	220.785.629	215.569.883	5.215.746

- 2101 Skolekontoret
Viser noe overskudd som følge av at det har vært avholdt færre hovedutvalgsmøter enn det var budsjettet for (høsten 2003).
- 2201 PPT-kontoret
Ettersom alle stillinger ikke var besatt gjennom hele året, viser regnskapet et overskudd på kr 377.000.
- 2301 Førskoletiltak etter opplæringsloven (del av Solheim spes. ped. senter)
Viser et overforbruk på kr 385.000. Dette må imidlertid ses opp mot overskuddet på spesialskoler. Samlet sett viser førskoletiltak etter opplæringsloven og spesialskoler et lite overskudd.
- 2301 Grunnskolen
Viser et overskudd på ca. 2.7 mill. Dette skyldes bl.a. nøkternt vikarinntak. Merinntekten på refusjon syke-/fødselsenger er på ca. 4 mill, mens merforbruket på vikar er på ca. kr 850.000. Overforbruket på lønn må ses opp mot økte inntekter (refusjon fra andre kommuner, statstilskudd til undervisning for minoritetsspråklige og øvingslærertilskudd). Refusjon til andre kommuner viser overforbruk (barnevernsvedtak). Det samme gjelder skoleskyss.
- 2302 Spesialskoler
Viser et overskudd på kr 400.000. Jf. kommentar ovenfor.
- 2303 Skolefritidsordningen
Viser tilnærmet balanse. Svikten i brukerbetalingen er hentet inn gjennom reduserte driftskostnader (lønn og øvrige driftsutgifter).
- 2401 Kommunale barnehager
Viser et overskudd på ca. 1.2 mill. Refusjon sykepenger var budsjettet for høyt. Inntektstapet er imidlertid hentet inn gjennom nøktern vikarbruk. Tiltak funksjonshemmede viser overskudd grunnet økt statstilskudd. Det er avsatt ca. kr 700.000 på fond som følge av økt statstilskudd i høsthalvåret.
- 2402 Private barnehager
Viser et lite overskudd.
- 2501 Halden Kommunale Voksenopplæring
Viser et samlet overskudd på ca. kr 1.050.000. Dette skyldes ubesatte stillinger innenfor spesialundervisningsdelen samt at kr 250.000 til nye lokaler til virksomheten i Svenskegt. 13 ikke er benyttet.

Telefonutgifter er belastet enhetene, men var ikke budsjettet desentralt.

1.1. Økonomi – drift

Sektoradministrasjonen:

F.o.m. august 2002 ble rapporteringsansvaret via stabssjef gjenopprettet. Dette ble videreført ut 2003.

Barnehagene:

Restriksjonene vedr. innkjøp og vikarinntak representerte de største utfordringene for barnehagene i 2003.

Iht. føringer fra Barne- og familiedepartementet skal samtlige barnehager innen utgangen av 2003 ha utviklet redskaper og systemer for å sikre og videreutvikle barnehagens kvalitet.

De kommunale barnehagene gjennomførte i 2003 et utviklingsprosjekt med tema "Vurdering i barnehagen" ved hjelp av statlige prosjektmidler. 3 private barnehager deltok også i prosjektet som ble avsluttet i desember 2003.

Standard for det kommunale barnehagetilbudet ble vedtatt i 2002.

Barnehageplanen ble vedtatt fulgt når det gjelder fordeling av tilskudd til private korttidsbarnehager i 2003. Det kommunale tilskuddet til private heldagsbarnehager ble økt fra kr 7500,- til kr 8000,- pr. hel plass.

Det var heller ikke i 2003 avsatt midler til inventar og utstyr i barnehagene.

Grunnskolen:

Reduksjonen i merkantile ressurser og restriksjonene vedr. innkjøp og vikarinntak representerte de største utfordringene også i grunnskolen i 2003.

Timeressursene var ikke likeverdig fordelt i 2002. Dette ble rettet opp fra skoleåret 2003/2004.

Utvikling i ressurser/kostnader i perioden 1991-2003:

	1991	1992	1993	1994	1995
Antall uket. pr. klasse	54.5	52.51	52.57	50.08	50.48
Antall uket. pr. elev	2.49	2.43	2.39	2.28	2.25
Lønnskostn. Pr. klasse	523.893	554.592	506.436	502.101	537.941
Lønnskostn. Pr. elev	24.028	25.619	22.868	22.894	24.000
Annen drift pr. klasse	78.688	69.826	63.886	63.723	77.062
Annen drift pr. elev	3.609	3.225	2.883	2.905	3.438

1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
50.88	50.82	50.95	52.21	53.05	49.93	46.89	46.86
2.20	2.19	2.20	2.26	2.30	2.20	2.14	2.15
528.744	582.376	617.859	672.522	716.267	706.837	687.329	763.046
22.901	25.108	26.674	29.052	31.004	31.105	31.340	35.000
66.597	86.781	89.487	86.365	104.870	97.794	98.357	119.009
2.884	3.741	3.863	3.731	4.539	4.304	4.485	5.459

Alle utgifter i grunnskolen med unntak av kostnader knyttet til skolelokaler er inkludert (som tidligere år).

Antall elever pr. klasse var 21.82 i 2002/2003 og 21.79 i 2003/2004.

Målsettingsdokumentene for barnehagene, grunnskolene og voksenopplæringen gjaldt for perioden 2000-2003. Dokumentene ble revidert våren 2003 uten at det ble foretatt endringer.

Kvalitetsutviklingsplanen for 2000-2003 utløste til sammen 425.364 kroner til kompetanseutvikling og pedagogisk utviklingsarbeid i 2003. Planens prioriteringer er IKT, mappevurdering, teknologi, norsk (lesing), engelsk, matematikk, skolebibliotek og sosial kompetanse for lærere og assistenter og kvalitetsutvikling, endringsledelse, klasseledelse og tilpasset opplæring for enhetsledere.

”Elevinspektørene” (skolevurdering fra elevene) ble videreført på ungdomstrinnet (8.klassetrinn).

Tilbudet ved Nordby besøksgård opphørte f.o.m. mars 2003.

Det var heller ikke avsatt midler til inventar og utstyr i grunnskolen i 2003.

PP-tjenesten:

Ventelistene i PP-tjenesten er fortsatt på et akseptabelt nivå (25 saker ved årets utgang), De eldste sakene på ventelisten er fra våren 2003 (5 saker). Som følge av nedbyggingen av statlige kompetansesentra ble PP-tjenesten lokalt styrket f.o.m. 01.08.99. Halden ble tilført 1.5 fagstilling og inngår i et samarbeid med Sarpsborg kommune som er styrket med 2.5 stillinger. 2003 var siste året det ble utbetalt øremerket statlig tilskudd til disse stillingene.

Voksenopplæring:

Den kommunale voksenopplæringen ble samorganisert f.o.m. 01.10.01, men er foreløpig ikke samlokalisert. Det var i 2003 bevilget kr 250.000,- ekstra til nye lokaler til avdelingen i Svenskegt. 13, men det arbeides fortsatt med å løse lokalbehovet for denne tjenesten.

Kommunen har sammenliknet med andre kommuner en stor gruppe voksne med særskilte behov som mottar voksenopplæring. Rett til grunnskoleopplæring ble innført 01.08.02 og gjelder voksne over opplæringspliktig alder som trenger slik opplæring. Tilbudet ble først opprettet i januar 2003, og hittil har ca. 45 personer benyttet seg av retten.

Voksne asylsøkere er etter 01.01.03 ikke målgruppe for nivåbasert norskopplæring. Antall elever i nivåbasert norskopplæring gikk derfor ned i 2003. Tiltakene for minoritetsspråklige voksne er i utgangspunktet selvfinansierende med unntak av huskostnader.

Skolefritidsordningen:

Vedtekter for skolefritidsordningen ble vedtatt i Kommunestyret og iverksatt f.o.m. 01.08.99.

Statstilskuddet til skolefritidsordningene ble fjernet f.o.m. 01.08.03. Brukerbetalingen ble som følge av dette økt fra 01.01.03. Det er vedtatt ny økning i brukerbetalingen fra 01.01.04 som følge av at øremerket statstilskudd er fjernet helt fra 2004.

Det økonomiske presset på ordningene er svært stort. Dette gjelder både lønn og øvrig drift. Tilpassede tilbud for funksjonshemmede elever i skolefritidsordningen medfører en betydelig kommunal utgift.

Det ble opprettet en tilsynsordning før og etter skoletid for funksjonshemmede elever på ungdomstrinnet høsten 2002. Tiltaket, som ble opprettet på bakgrunn av Lov om sosiale tjenester, ble videreført i 2003.

1.2. Økonomi - investeringer

Barnehagene:

Barnehageplanen ble revidert og endelig vedtatt i juni 2001.

Barnehageplanen legger opp til full behovsdekning innen utgangen av 2003 med etablering av tre tre-avdelings barnehager i hhv. sentrumsområdet, Sommer-Øberg og Stenrød-Næringsrød. Utbygging kan i flg.

barnehageplanen foregå både i kommunal og privat regi. Tilråding om garanti for lån/gratis tomt i forbindelse med privat barnehageutbygging inngår i planen.

To tre-avdelings barnehager, Asakveien Foreldrelagsbarnehage BA på Åkerholmen og Barnebyggs barnehage på Harekas, åpnet i august 2003. Det samme gjorde ny avdeling ved Tryggheim barnehage. Både Asakveien Foreldrelagsbarnehage AS og Barnebygg AS er innvilget garanti for lån. Det arbeides p.t. med regulering av barnehagetomt i sentrum. Det ble også opprettet to nye familiebarnehager i 2003.

Kommunen nådde ikke målet om full behovsdekning innen utgangen av 2003.

Opprustning av lekeplassene i barnehagene ble påbegynt i 1999 og videreført i 2000. Det er ikke foretatt investeringer i uteområdene etter dette.

Grunnskolen:

Skolesjefen har etter vedtak i hovedutvalget for undervisning og oppvekst utarbeidet en prioritert, helhetlig plan for skoleutbygging i Halden. Planen ble behandlet i hovedutvalget i februar 1999, men ble ikke vedtatt. Planen er imidlertid fulgt når det gjelder utbygging ved Berg, Risum og Folkvang skoler. Tilrådingen om ny skole i Gimleområdet og utbygging av Rødsberg ungdomsskole er også fulgt. I tillegg er det gjennomført utbygging ved Hjortsberg skole.

Iddevang skole ble ombygd sommeren 2003 med tanke på tilpasning til fysisk funksjonshemmede elever. I tillegg ble det også gjennomført tilpasninger for denne målgruppen ved Strupe og Øberg skoler. Utbedringen av uteområdene ved Låby ble påbegynt i 2003.

Strupe ungdomsskole ble i 2003 vedtatt utbygd og ombygd i perioden 2003-2006. Klasseromsbygg er prioritert i 2003/2004.

En arbeidsgruppe har vurdert ombyggings-/utbyggingsbehovet ved Asak skole. Prosjektering skal igangsettes i 2004.

En del arbeid gjenstår når det gjelder utbedring av innelimaforholdene i skolene. Kommunestyret fattet vedtak om en utbedringsplan i møtet 17.06.99. Vedtaket har medført utbedringer ved Folkvang, Iddevang, Berg, Øberg, Hjortsberg, Os og Rødsberg skoler. Prestebakke er ferdig prosjektert, og utbedringsarbeidene vil bli gjennomført tidlig i 2004. Asak og Strupe skoler står for tur.

Utbedring av arbeidsplasser for lærere gjenstår ved to skoler (Strupe og Solheim).

Opprustning av lekeplassene ved barneskolene ble påbegynt i 1999 og videreført i 2000.

Det er ikke foretatt ytterligere investeringer etter dette.

Ungdomsskolene er foreløpig ikke prioritert når det gjelder utbedring av uteområdene.

Investeringsmidlene til IKT har hittil blitt benyttet til å opprette en stabil infrastruktur (primært bredbånd). Intern kabling i enhetene er gjennomført med unntak av Solheim spesialpedagogiske senter og Halden kommunale

voksenopplæring. 200 PCer ble fordelt mellom enhetene i 2003. Maskintettheten er nå ca. 1 maskin pr. 10 elever.

IKT-planen for sektor undervisning ble revidert i 2003. Planen omfatter teknologiske, administrative og pedagogiske mål, maskinvare, programvare og opplæring. Restmidler fra 2003 (ca. kr 385.000,-) bør benyttes til å øke maskintettheten ytterligere ettersom eksamen i 2004 skal kunne gjennomføres på datamaskiner. I tillegg er det bevilget 1 mill. kroner på investeringsbudsjettet for 2004.

1.3. Bemanning

Det er knapt med ressurser i kommunalavdelingen til oppfølging og veiledning av barnehager og skoler. Spesielt utfordrende er veiledningssituasjonen når det gjelder forsøks- og utviklingsarbeid, kompetanseutvikling, kvalitetsutvikling, spesialundervisning og IKT hvor veiledningsressurser i forhold til pedagogisk bruk og programvare har manglet helt fra 01.01.03. IKT-veileder vil igjen bli ansatt i 2004.

Vikarsituasjonen i barnehagene er utfordrende med hensyn til å ivareta kontinuiteten i opplegget ved fravær. Pr. i dag er det ingen fast vikarordning i barnehagene.

Administrasjonsressursene i grunnskolen ligger fortsatt på et minimum i forhold til sentral avtale.

Halveringen av merkantile ressurser i grunnskolen medio 2003 medførte et stort merarbeid på skolenes ledelse og førte til en uheldig nedprioritering av det pedagogiske ledelsesarbeidet.

Bemanningen i skolefritidsordningene er på et minimum. Det er for tidlig å si noe om hva opphør av selvkostprinsippet vil bety for driften av ordningene.

2. BESKRIVELSE AV VIRKSOMHETEN

2.1. Målgrupper/brukere

Sektorens tilbud relaterer seg til kommunens barnehage-, grunnskole-, skolefritids- og voksenopplæringstilbud. Målgruppen er således i utgangspunktet alle kommunens innbyggere i alderen 0-100 år med unntak av aldersgruppen 16-19 som på undervisningssiden er fylkeskommunens ansvar.

2.2 Tjenester

Sektor undervisning omfattet i 2003 5 kommunale barnehager, 13 grunnskoler, fritidsordninger ved alle barneskolene, Solheim spesialpedagogiske senter, pedagogisk del av Skole- og miljøsentret, PPT og Halden kommunale voksenopplæring.

Kommunen har ansvar for utbygging og drift av barnehagene i kommunen. Ansvaret omfatter også tilsyns- og veiledningsplikt overfor private barnehager (jf. Lov og barnehager §7). P.t. utgjør dette 14 heldagsbarnehager, 5 korttidsbarnehager og 6 familiebarnehager.

3. MÅLOPPNÅELSE

Barnehager:

Barnehagedekningen for barn 0-3 år var i 2003 ca. 25 % (2 årskull), mens den er ca. 71% for barn 3-6 år (3 årskull). Samlet barnehagedekning er 60 %.

1033 barn hadde i 2003 et barnehage tilbud i Halden kommune. 26 % av barnehageplassene var kommunale.

Barnehagedekningen må økes spesielt for barn i alderen 0-3 år.

Ytterligere brukertilpasning vil nå bare i svært begrenset grad kunne bidra til å øke barnehagedekningen.

Reduserte midler til inventar og utstyr de senere år har økt behovet for vedlikehold. Vedlikeholdsbehovet gjelder også i økende grad bygningsmassen i barnehagene.

Midler til inventar og utstyr må bevilges. Vedlikeholdsinnsatsen må økes.

Kommunen må være forberedt på at mangel på førskolelærere kan oppstå. Fagpersonell må sikres gjennom den kommunale lønns- og personalpolitikken. Fast vikarordning i barnehagene må vurderes nærmere.

Grunnskolen:

Skolene må sikres tilstrekkelige undervisningsarealer tilpasset læreplanen med forskrifter.

Spesielt gjelder dette Strupe ungdomsskole som trenger ombygging, utbygging og ventilering. Asak skole trenger omgjøring/utbygging. Os skole trenger større lokaler til skolefritidsordningen (bl.a. egne garderober).

Prestebakke skole er arealmessig lite hensiktsmessig iht. kravene i L97.

Forskrift om opptaksområder for skolene ble vedtatt i januar 2001. Elevprognosene ble oppdatert ved årsskiftet 2003/2004.

Klassebegrepet i grunnskolen ble opphevet 01.08.03. Dette medfører at elevene kan deles i grupper etter behov. Gruppene må ikke være større enn det som er pedagogisk og trygghetsmessig forsvarlig. Organiseringen skal ivareta elevenes behov for sosial tilhørighet.

Klassedelingstallet er følgelig ikke lenger et hinder ved tilflytting. Lokalene kan imidlertid ha sine begrensninger mht. kapasitet.

Hovedutfordringen i grunnskolen er fortsatt å redusere behovet for spesialundervisning gjennom større grad av differensiering innenfor det ordinære opplæringstilbudet. Dette må gjøres gjennom innføring av gjennomgående arbeidsmåter som gir større muligheter for individuelt tilpassede læreplaner. Tema- og prosjektarbeid er eksempler på slike arbeidsmåter. I tillegg må skolene i større grad tilrettelegge for differensieringstiltak på skolenivå som kan bidra til å dekke elevenes behov for tilrettelegging. Det vises i denne forbindelse til rapporten fra prosjektet "Kvalitet og ressurser i grunnskolen i Halden" fra 1998 og spesielt til anbefalingen om en mer naturlig undervisningssammensetning. Omleggingsprosessen er allerede kommet langt, og timerressurser relatert til spesialpedagogiske tiltak er redusert fra ca. 26% i 1999/2000 til ca. 20% i 2003/2004. Andelen av elever som mottar spesialundervisning er igjen økt til 7.8 % (var 6.5 % i 2002/2003).

Det ble i 1999 utarbeidet en kommunal veileder for samarbeid hjem - skole som et utgangspunkt for de enkelte skolars planer på området. Slike planer foreligger nå ved alle skolene. Det samme gjelder planer for forebygging av mobbing og vold og planer for bearbeiding av sorg og sorgreaksjoner. Sosiale læreplaner er utarbeidet ved flere av skolene.

Reduserte midler til inventar og utstyr de senere år har økt behovet for vedlikehold. Vedlikeholdsbehovet gjelder også i økende grad bygningsmassen.

Midler til inventar og utstyr må bevilges. Vedlikeholdsinnsatsen må økes.

Mangel på kvalifisert arbeidskraft har i 2003 kun gjort seg gjeldende ved stort vikarbehov midt i skoleåret.

PP-tjenesten:

Lokale personal- og lønnspolitiske tiltak vil i sterkere grad enn tidligere avgjøre hvorvidt kommunen vil få besatt fagstillingene i PP-tjenesten. Ventelister for utredning kan medføre erstatningssaker.

Voksenopplæring:

Voksenopplæringsplanen ble ferdigstilt i 2001. Kommunen har kun ansvar for gjennomføring av deler av den totale voksenopplæringen, men har et koordineringsansvar i oppfølgingen av planen.

4. RESSURSUTNYTTELSE

4.1. Produktivitet

Pr. utgangen av 2003 fikk 278 barn tilbud i de kommunale barnehagene. Det er 13 barn færre enn forrige barnehageår.

Pr. utgangen av 2003 var det 3573 elever i Halden grunnskole fordelt på 164 klasser. Det er ca. 17 flere elever og 1 klasser mer enn på samme tidspunkt i fjor.

I oktober 2003 var det 681 elever i kommunens skolefritidsordninger. Det var 49 færre enn på samme tidspunkt i 2002.

Ca. 215 voksne mottok til enhver tid opplæring i regi av Halden Kommunale Voksenopplæring i 2003.

4.2. Effektivitet

Kommunikasjonen ved hjelp av IKT mellom sentraladministrasjonen og enhetene er blitt bedre.

Bredbåndstilknytningen har gitt større stabilitet slik at kommunens personal- og regnskapssystemer, saksbehandlingssystemet og den innkjøpte barnehage- og skoleadministrative programvaren kan utnyttes bedre. Dette øker effektiviteten i enhetene, sektoren og kommunen.

Bedrede kommunikasjonsmuligheter samt tilgang til kommunens personal- og lønssystemer letter det administrative arbeidet i enhetene slik at det kan frigjøres tid til pedagogisk ledelse.

Endrede arbeidsmåter og mer fleksible organiseringsformer, flere differensieringstiltak og ytterligere samordning av spesialundervisningstiltak vil gi en bedre ressursutnyttelse i grunnskolen.

5. KONKLUSJON

Hovedutfordringen på barnehageområdet er fortsatt full behovsdekning. Reduksjonen i bemanningen fra 2004 er omfattende og vil bli en stor utfordring.

På driftssiden vil hovedutfordringen i grunnskolen fortsatt være å få til en mer naturlig undervisningssammensetning. Spesialundervisningens andel kan reduseres ytterligere, under forutsetning av at de samlede ressursene blir i skolen og at det i større grad benyttes arbeidsmåter som muliggjør tilpasset opplæring/differensiering og mer fleksible organiseringsformer. Reduksjonen i timeressursene fra høsten 2004 vil representere en stor utfordring.

Veiledningsressursene er knappe innenfor områdene forsøks- og utviklingsarbeid, kompetanseutvikling, kvalitetsutvikling og spesialundervisning. Veiledningsressurser innenfor IKT-området representerer en styrking av hele sektoren.

For både barnehager og skoler gjelder et økende behov for midler til utskifting av inventar og utstyr samt innvendig og utvendig vedlikehold.

Når det gjelder investeringssiden i grunnskolen, er utbygginger/omgjøringer, ytterligere ventilasjonsutbedringer, tilpasninger for funksjonshemmede og utbedring av lærerarbeidsplasser iht. pkt. 1.2 hovedutfordringene.

Proessen med ny godkjenning av barnehager og skoler fortsetter. Arbeidet med å imøtekomme helsemyndighetenes krav må følges opp nøye spesielt når det gjelder dispensasjon fra arealkravene, inneklima, tilpasning for funksjonshemmede og sanitære forhold.

Den helhetlige voksenopplæringsplanen er et nyttig styringsdokument. Sektor undervisning er i tillegg en naturlig deltaker i kommunens arbeid for større integrering av flyktninger og innvandrere.

KOMMUNALAVDELING UNDERVISNING - KULTUR

SEKTOR KULTUR

1. RESSUR SINNSATS

1.1. Økonomi – drift

Kultursektoren fikk som følge av kommunens økonomiske situasjon reduksjoner i store deler av virksomheten i 2003. Kulturkontoret ble gjennom året lagt ned og det samme gjaldt store deler av barne- og ungdomsområdet. Kun rockehuset ble opprettholdt som eget tiltak. Tilskuddsordninger og driftsstøtte til lag og foreninger ble opprettholdt på 2002- nivå. Alle engasjementer i arrangementer og lignende opphørte.

Av nye tiltak ble det kun tatt inn tilskudd til 1000-årsstedet Fredriksten Festning og tilskudd til Det Norske Blåseensemble. Tilskuddet utgjorde 3,2 mill kroner dvs. om lag 23% av budsjettrammen for 2003.

Totalbudsjettet for sektoren var på 14.1 millioner. Resultatet ble 15.1 millioner. Sektoren skulle gjennom året redusere sin virksomhet tilsvarende 4.8 millioner sett ut fra 2002- nivå når en tar høyde for de økninger som ligger i investeringer til 1000-årsstedet Fredriksten Festning og tilskudd til det Norske Blåseensemble.

Overforbruket skyldes i hovedsak to forhold: idrettsanlegg og kulturkontoret. Overlevering av Remmenanlegget til staten i august 2003 medførte et innteksttap på om lag 300.000 kr for idrettsdelen og økte kostnader samt tap på inntekter fra badet på 300.000 kr. Hjortsberghallen hadde et overforbruk på 200.000 kr. Kulturkontoret med barne- og ungdomsområdet hadde et overforbruk på om lag 250.000 kr.

Bibliotek og Kulturskole gikk i balanse eller lå under budsjettet.

1.2. Økonomi – investeringer

Sektoren hadde ingen investeringer i 2003.

1.3 Bemanning

Bemanningen ble redusert med om lag 14 årsverk i løpet av 2003. Kulturkontoret og barne- og ungdomsarbeidet ble redusert med om lag 5 årsverk, Bibliotek med 4,75 årsverk og kulturskolen med 4,25 årsverk. Kun drift av bad og haller ble opprettholdt på 2002-nivå.

2. BESKRIVELSE AV VIRKSOMHETEN

2.1 Målgrupper/brukere

Kultursektoren var ved inngangen til 2003 inndelt i fire innsatsområder: kulturkontoret med barne- og ungdomsområdet, bibliotek, kulturskole og idrettsanlegg. Mål-/brukergruppe er hele befolkningen med hovedvekt på barn og ungdom.

2.2 Tjenester

Sektoren har som hovedoppgave å gi tjenester på kulturområdet som er relatert til de virksomheter som er under sektoren. Under året ble kulturkontoret med barne- og ungdomsområdet lagt ned og kulturskole med bibliotek kraftig redusert. Drift av idrettsanlegg ble opprettholdt da disse har avtaler med HiØ eller grunnskolen.

3. MÅLOPPNÅELSE

I hovedsak kan en si at de mål som var satt for 2003 ble gjennomført innen de tidsfrister og innenfor de rammer som var gitt for driften. Treghet i omstilling av ansatte til annen kommunal virksomhet medførte at sektoren fikk overforbruk, men dette utjevnet seg med minsket forbruk på andre driftsområder. Tilskuddsmidlene ble i 2002 redusert, og nivået ble opprettholdt inn i 2003. Dette medførte at det ikke ble avsatt tilskudd til anleggsutbygging eller restaurering av anlegg i lag og foreningers regi. I 2002 ble det holdt tilbake en rekke driftstilskudd som først ble utbetalt i 2003. Dette etterslepet medførte et overforbruk i 2003, men kommunen kom å jour med tilskudd til drift og aktivitetsstøtte i 2003.

Halden Idrettsråd overtok en rekke oppgaver som tidligere var lagt til kulturkontoret innenfor administrering av utleie og tilrettelegging for aktivitet på kommunale anlegg. De drev og et ferietiltak som erstatning for den kommunale feriekлубben som bortfalt. Samarbeidet med Halden Idrettsråd var svært tett og er en av hovedårsakene til at omstillingene i 2003 for lag og foreninger ikke fikk større utslag enn de gjorde. De største følgene fikk barne- og ungdomsområdet og kommunens engasjement i arrangementer. Barne- og

ungdomsområdet ble lagt ned, og kommunen hadde ikke noe engasjement innenfor dette ut over at driften av rockehuset ble videreført med sivilarbeider og senere gjennom et engasjement på sivilarbeidervilkår. Når det gjelder arrangementer, så trakk kommunen seg ut som koordinator av alle arrangementer og som delarrangør. Det er svært vanskelig å måle hva dette hadde å si for antall arrangement eller gjennomføringen, men kommunens reduksjon i engasjement har medført at en del arrangementer er blitt borte og at omfanget er redusert for noen av disse. Det kom ingen nye større arrangementer i 2003.

Bibliotekets åpningstid ble redusert fra 43 til 16 timers åpningstid i uken på grunn av store reduksjoner i bemanningen. Ventetid på medier har økt som følge av at mediebudsjettet er sterkt redusert. Dette medfører missnøye fra brukernes side. Antall utlån har hatt en klar nedgang (33%), og dette forklares ut fra redusert tilgjengelighet, men også ut fra reduksjon i innkjøp av aktuell litteratur. Mediebudsjettene i 2003 er ¼ av det de var i 1995. I 1995 var det avsatt 32,75 kr (eller 39,61 2003-kroner) pr. innbygger til medier. I 2003 er dette redusert til 10.40 kr pr innbygger. Prisstigningen i samme periode har vært 20.1%. Dette vil raskt medføre at Halden Biblioteks boksamling blir svært redusert og uaktuell. Dette er bekymringsfullt ettersom samlingen frem til nå har blitt betegnet som Østfolds beste.

Biblioteket gikk inn i lånesamarbeidet Biblioteket Østfold i 2003 for å kompensere for noe av nedgangen.

Effekten vil en først kunne se i 2004.

Effektiviteten ved biblioteket har økt, og en ser dette klart ved at utlån pr. åpningstime har økt med om lag 70%. Dette medfører større press på personalet og mindre service på informasjon og veiledning.

For nærmere informasjon henvises til bibliotekets årsmelding.

Arbeidet med 1000-årsstedet Fredriksten Festning følger oppsatt tempoplan og vil være avsluttet i 2005. Det Norske Blåseensemble ble etablert i 2003, og Halden kommune har oppfylt sine økonomiske forpliktelser. Arbeid med lokaler til ensemblet er gitt prioritet og er under utredning. Videreføring av virksomheten som sivilt ensemble har utvilsomt vært et pluss for kulturlivet i Halden.

Kulturskolens aktivitet ble i 2003 redusert. Første halvår hadde skolen 539 elever og 2. halvår 215 elever dvs. en nedgang på 324 elever. Mye av dette skyldes at ballettundervisningen trakk seg ut og etablerte seg på Risum. Korpsprosjektet trakk seg også ut av kulturskolen. Kulturskolens drift er nå redusert til å omfatte musikkopplæring, drama og tegning, form og farge. Bredden i tilbudet er sterkt redusert.

Det største engasjementet som kommunen var engasjert i var gjennomføringen av verdensmesterskapet i orientering for veteraner (WMOC). Egen rapport om arrangementet er utarbeidet, men en kan i hovedsak oppsummere denne i at det var et strålende arrangement med over 4000 deltakere og at gjennomføringen var perfekt. Både arrangementteknisk, økonomisk og erfaringsmessig har WMOC tilført Halden kommune og Halden Skiklubb kompetanse som vil komme senere arrangement til gode.

4. RESSURSUTNYTTELSE

4.1 Produktivitet

Det vil alltid være vanskelig å vurdere produktiviteten når reduksjonene i løpet av ett år blir så omfattende. Målsettingen har vært å skjerme brukerne så langt det har latt seg gjøre, men en ser at en rekke tiltak har blitt borte. I og med at mye av produksjonen er avhengig av personer og disse er omstilt til annet arbeid, har det medført lavere produktivitet i perioder.

4.2 Effektivitet

Som for produktiviteten så har effektiviteten til tider vært redusert. I forhold til de ressurser som har gått ut, er effektiviteten i lag og foreninger meget høy.

5. KONKLUSJON

2003 har vært et år preget av omstilling. Noen reduksjoner har vært lite forankret i en mer langsiktig strategi. En har klart å redusere virkningene i lag og foreninger som følge av de nedskjæringene som har vært foretatt gjennom tett samarbeid og nær oppfølging. Stillingen bør nå konsolideres, og det må trekkes opp nye målsettinger for Halden kommunes engasjement innen kultursektoren i de nærmeste årene. Dette, i tillegg til planer for videre utvikling av sektoren i årene fremover, vil være viktigste arbeidsoppgave i 2004.

KOMMUNALAVDELING HELSE OG SOSIAL

1. RESSUR SINNSATS

	R- 2003	B- 2003	Avvik
Lønn	313 315	298 208	- 15 107
Ref.syke	-22 822	- 12 453	10 368
Net.lønn	290 493	285 755	- 4 739
AU	138 301	125 362	- 12 939
Inntekt	- 75 636	- 73 467	2 169
Resultat	353 158	337 650	- 15 509

Hovedårsaken til avviket på netto lønn kr. 4 739` er drift av ekstra senger uten budsjettmidler ved 5. etg. Halden Sykehjem og i underetg. ved Iddebo fra august 2003. I tillegg kommer påløpende kostnader i forbindelse med storforbrukere.

Avviket på andre utgifter har sin hovedårsak i merutgifter barnevern og kostnader ved tilbakelevering av leasingbiler. I tillegg er belastninger som var budsjettert sentralt overført uten budsjettmidler til kommunalavdelingen.

Inntektene viser et positivt resultat med kr. 2 169`. En ikke-realistisk budsjettering med kr. 5 900` på rehabiliteringsavdelingen påvirker resultatet.

120 Administrasjon

Området hadde et negativt resultat i 2003. Hovedårsakene er kostnader ved tilbakelevering av leasingbilene og ikke fremskrevne kostnader. Området har også fått belastninger gjennom året på utgifter som ikke var budsjettert.

232 Forebygging – skole og helsestasjonsvirksomhet

Tjenesten hadde et mindreforbruk i 2003 pga. ikke benyttede lønnsmidler.

233 Forebyggende arbeid, helse og sosial

Området innbefatter helsekontoret. Tjenesten gikk i balanse i 2003 i forhold til vedtatt budsjett.

234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede

Tjenesten hadde et mindreforbruk i 2003. Årsaken er høyere inntekter ved salg av produkter enn vedtatt i budsjett.

241 Diagnose, behandling rehabilitering

Tjenesten omfatter tiltak innenfor psykiatri øremerkede - / kommunale midler, ergoterapi, fysioterapi og kommunehelsetjenesten. Tjenesten hadde et merforbruk i 2003 hvilket primært har sin årsak i høyere kostnader på kommunal legevakt.

242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid

Området innbefatter sosialkontorets bemanning og etableringskostnader vedrørende flyktinger. Tjenesten hadde et mindreforbruk i 2003 med bakgrunn i høyere integreringstilskudd enn i vedtatt budsjett.

243 Tilbud til personer med rusproblemer

Området hadde et merforbruk i 2003 med bakgrunn i høyere kostnader enn budsjettert på kjøp av institusjonsplasser for rusmiddelbrukere.

244 Barnevernstjenesten

Barneverntjenesten hadde et negativt resultat i 2003 med bakgrunn i høyere kostnader til barnevernsvakten og innleie av juridisk bistand. Det er et høyere antall barnevernsaker og større kompleksitet i sakene som ligger til grunn for denne kostnad.

251 Barnevernstiltak i familien

Tiltaket omfatter støttekontakter, besøk – og avlastningshjem. Mindreforbruket i 2003 må sees i sammenheng med merforbruket innenfor tiltak utenfor familien.

252 Barnevernstiltak utenfor familien

Disse barnevernstiltak omfatter barn i fosterhjem og på institusjon, fylkeskommunale eller private. Tiltaket hadde i 2003 et merforbruk.

253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon

Kommunen har 3 sykehjem:

- Halden Sykehjem
- Iddebo Sykehjem
- Karrestad Sykehjem
- Halden forebyggings/rehab.senter fra august - 03

Flg. tabell viser aktivitetene i 2003:

Utskrivninger – sykehjem	Halden sykehjem	Iddebo sykehjem	Karrestad sykehjem	Halden forb/rehab
Utskrivninger etter langtidsopphold (inkl. dødsfall)	47	16	2	1
Av disse dødsfall	33	16	1	0
Utskrivninger etter korttidsopphold (inkl. overføringer til langtidsopphold og dødsfall)	205	50	0	73
Av disse dødsfall	28	3	0	0
Total antall utskrivninger og dødsfall	252	66	2	74
Antall personer som er utskrevet etter korttidsopph.	143	50	0	70

254 Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet

Tjenesten omfatter tiltak overfor funksjonshemmede, hjemmebaserte tjenester som hjemmesykepleie og hjemmehjelp og praktisk bistand og opplæring. Den bistand som ytes overfor klienter i omsorgsboligene innbefattes også. Overføring av kompensasjonstilskuddet til borettslagene ligger inne på dette område.

Flg tabell viser aktivitetene i hjemmebaserte tjenester i 2003:

	Enh 3		Enh 4		Enh 5		Enh 6		Enh 7		Enh 8				TOTAL		
Alder i år	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	
0 - 17 år	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	3	1	
18 - 49 år	5	5	5	6	10	15	6	1	20	15	14	9	0	0	60	51	
50 - 66 år	4	10	5	17	15	24	4	2	18	10	11	7	0	0	57	70	
67 - 74 år	6	7	6	8	15	31	4	5	8	13	5	9	0	0	44	73	
75 - 79 år	7	21	5	24	15	43	2	11	6	15	8	20	0	0	43	134	
80 - 84 år	12	36	14	29	21	73	13	23	10	28	7	39	0	0	77	228	
85 - 89 år	6	38	10	23	13	55	6	19	4	34	10	31	0	0	49	200	
90 år og over	3	19	0	7	2	25	6	10	5	15	5	17	0	0	21	93	
TOTAL	43	136	46	115	92	266	41	71	71	130	61	132	0	0	354	850	1204

261 Botilbud i institusjon

Dette tiltaket inneholder utgifter til strøm, olje og div. kostnader i kommunale institusjoner. Området gikk i balanse i 2004.

265 Kommunalt disponerte boliger

Området innbefatter alle kommunale boliger og andre arealer som kommunen leier. Strøm og husleie er de største utgiftspostene.

273 Kommunale sysselsettingstiltak

Tiltaket er en overføring til Halden ASVO for kjøp av tjenester. Området er i balanse i 2003.

281 Økonomisk sosialhjelp

Over dette området føres utgifter til økonomisk sosialhjelp. Som inntekt føres tilbakebetaling pga. innvilget trygd og refusjon bostøtte. Området viser et negativt resultat.

283 Bistand, etablering /opprettholde egen bolig

Utbedringstilskudd/boligtilskudd og etableringstilskudd føres på dette område som viser et positivt resultat.

850 Generelt statstilskudd vedr. flyktninger

På dette område inntektsføres psykiatritilskudd, kompensasjonstilskudd og oppstartingstilskudd

1.1 Økonomi - drift

232 Forebygging – skole og helsestasjonsvirksomhet

233 Forebyggende arbeid helse og sosial

Helsestasjon

Helsestasjonsvirksomheten er videreført fra tidligere år.

Forsterket helsestasjon.

Gruppen er tverrfaglig sammensatt av personer innen kommunalavdelingen. Arbeidet er fokusert rundt utsatte grupper og enkeltpersoner hvor det bygges opp tiltak for å bistå disse.

I det forebyggende arbeid i 2003 har 3 prosjekter vært prioritert:

- unge mødre
- samlivstiltak
- språkstimulering i barn/mødregupper

Helsestasjon for ungdom

Helsestasjon har et stadig stigende antall henvendelser. Tematikken innenfor området er kjønns sykdommer, prevensjonsveiledning rus, spiseforstyrrelser, angst, incest, mobbing, ensomhet, hjem i oppløsning og partnerforhold. Helsestasjon samarbeider med VOPP, BUPP, sosialmedisinsk team, fastlege og jordmor.

Svangerskap/ familieplanlegging avdeling, Halden

I 2003 ble det født 315 barn. Majoriteten var til kontroll hos jordmor. Familier ble også henvist til videre oppfølging av forsterket helsestasjon. I løpet av året har jordmor gitt studiedager til Fremmedspråklige kvinner, Os skole, Knøtte, treff i Rokke og ungdommer v/ Risum v.g. skole.

Jordmors konsultasjoner refunderes v/ fylkets trygdekontor. Det er også avtale med Aremark kommune ang. bruk av jordmortjenesten i Halden.

Kommunens avtale med fylkeskommunen (Halden sykehus) ble oppsagt i juni 2003 med virkning fra 01.01.2004.

234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede

Båstadlund Arbeids- og Aktivitetssenter gir dagtilbud til funksjonshemmede hvor de fleste er personer med psykisk utviklingshemming.

Pr. 31.12.03 fikk 71 brukere et dagtilbud i Båstadlundsystemet. Dette er en reduksjon på 2 i forhold til forrige år. Det er sysselsatt ca. 20 personer som har kommet via Sosialtjenesten eller Aetat.

Ca 3-4 personer fra Aktivitetssenteret (psykiatri) har hatt tilbud om jobb noen dager i uken på Båstadlund.

Totalt gis tilbud til ca. 100 personer.

Inntjeningen ved salg og arbeidsoppdrag har vært svært god og har resultert i en bruttoinntekt på ca. 790.000.

Karrestad Eldresenter ble nedlagt i 2003.

Korttidslageret inkl. syn- og hørselskontakt har tilholdssted på Bergheim og sørger for hjelpemidler til personer som har et kortvarig / midlertidig behov for hjelpemidler.

241 Diagnose, behandling og rehabilitering

Helsekontoret

Driften er videreført fra tidligere år.

Øremerkede midler til psykisk helse.

Øremerkede midler dekker 3,11 stillinger i Konglelundveien, boliger for personer med psykiske lidelser.

Aktivitetssenteret har fortsatt et stabilt brukertall på ca 90. Gjennomsnittlig besøk pr. dag ligger mellom 25 og 30 brukere.

Støttekontakter til brukergruppa er fortsatt vanskelig å få engasjert. 5,2 ASVO-plasser finansieres i sin helhet av øremerkede midler. Plassene har vært fordelt på 8 personer.

Øremerkede midler dekker også opp stillinger på sosialkontoret og forsterket helsestasjon.

Under tiltak for barn og unge inngår miljøkontakt i barne- og ungdomsskole og store deler av bemanningen i forsterket helsestasjon, som bl.a. består av helsesøster/ leder, mor/ barn-veileder, helse- og sosialfaglig medarbeider og økonomisk medarbeider sos. kontor. Totalt 3,20 stilling. Det er et krav om at 20% av midlene skal brukes til barn og unge.

Ambulerende team er et nytt tiltak som skal gi tilbud til personer med dobbeltdiagnose rus og psykiatri.

Bemanning 5,2 stilling. Tiltaket skulle vært i gangsett de 3 siste mnd. av 2003. Tiltaket er utsatt med oppstart medio mars 2004.

Psykiatritjenesten har fått stadig flere henvendelser fra skole, helsesøstre og barnevern med forespørsel om vurdering og veiledningsoppgaver.

242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid.

Personer uten sysselsetting/arbeid, økonomi-/gjeldsproblematikk, samlivsvansker, psykiske lidelser og rusproblemer fører til behov for en samordnet tjeneste hvor sosialkontoret har et særlig ansvar. Psykiske lidelser kombinert med rusproblem manifesterer seg i stadig yngre årskull. Dette krever foruten samarbeid med flere instanser også øket kompetanse ved sosialkontoret.

244 Barnevernstjeneste

251 Barnevernstiltak i familien

252 Barnevernstiltak utenfor familien

Barneverntjenesten arbeider etter "Lov om barneverntjenester". Formålet med loven er:

"Å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid." Dette betyr at barneverntjenesten må være en publikumsrettet og tilgjengelig tjeneste for barn og familier i kriser/vanskelige situasjoner.

Barneverntjenesten gir også råd og veiledning innen området som dekkes av "Lov om barn og foreldre" og arbeider en del i grenselandet mellom barnevernloven og barneloven.

253 Pleie og omsorg, hjelp i institusjon

Halden sykehjem har 3 avdelinger med til sammen 82 sykehjemsplasser. Pasientgruppen har behov for omfattende pleie og medisinsk behandling og oppfølging som dekker flg. områder:

- Pasienter som har behov for akutt medisinsk behandling, pleie og tilsyn som ikke krever sykehusinnleggelse og hvor det vil være uforsvarlig å la pasienter være hjemme uten nødvendig tilsyn.
- Pasienter med behov for omfattende pleie og tilsyn ved forbigående sykdom.
- Etterbehandling etter sykehusopphold
- Langtidsbotilbud for tyngre pleie/behandlingstrengende
- Pleie og omsorg ved livets slutt
- Avlastningsplasser

Iddebo sykehjem har 40 sykehjemsplasser, hvorav 19 er korttidsplasser.

Karrestad sykehjem har 15 sykehjemsplasser. Sykehjemmet defineres som en forsterket skjermet enhet og har

en brukergruppe som har behov for omfattende pleie, medisinsk behandling og oppfølging.

Halden Forebyggings – og Rehabiliteringssenter

Senteret ble tatt i bruk 20.12 01 etter politisk vedtak ble senteret lagt ned i juni 2003. Pga. behov for plasser etter sommeren ble senger tatt i bruk igjen fra august 2003.

254 Pleie og omsorg, hjelp i hjemmet

Hjemmebaserte tjenester dvs. hjemmesykepleie, hjemmehjelp og praktisk bistand og opplæring gis i

- Omsorgsboliger
- Bofellesskap for demente
- Trygdeboliger
- Samlokaliserte boliger for psykisk utviklingshemmede

Vedr. innkjøp og vikarinnleie det er innført en særdeles restriktiv praksis gjennom hele budsjettåret.

Fristilte fra omstillingsorganisasjonen er tilbakeført til enhetens personalbudsjett.

Avlastning/støttekontakter

Pr. 31.12.03 har 139 brukere vedtak om støttekontakt, i fjor på samme tid 166 vedtak.

Det er 41 avlastningsvedtak i institusjon og 32 avlastningsvedtak privat. Tallet i fjor var totalt 54.

Avlastning har vært i regi av Rishaugen avlastningssenter, Inspirasjonshuset, Cato Zahl senteret, Nygårdshaugen, Andebu døvblindesenter, eller i private avlastningsfamilier.

Gruppetiltaket ”Treffen” (samarbeid med AOF) – tiltak for unge voksne med psykososiale problemer - ble avvirket i fjor sommer.

Boliger under oppføring

Det er under oppføring 3 leiligheter pluss serviceleilighet i Rådøyfaret 8. Tidligere kommunalt hus skal rives.

Tomten er overført til eget borettslag eid av tre tidligere beboere og Halden kommune (serviceleiligheten).

Et nyetablert borettslag har kjøpt tomt i Ole Dahls gt. hvor det oppføres en ny samlokalisert bolig med 4 leiligheter. Tre av de fire leilighetene er hittil tildelt hjemmeboende funksjonshemmede (andelseiere), og en serviceleilighet skal leies av Halden kommune.

281 Økonomisk sosialhjelp

Saksbehandling av økonomisk sosialhjelp, herunder medregnet utredning med tilhørende saksbehandling av klagesaker, er krevende arbeid i forhold til gjeldende saksbehandlingsregler.

Utbetalingene til økonomisk sosialhjelp økte med 4,5 % fra 2002 til 2003. Økningen i Halden er lavere enn hva som er tilfelle for sammenlignbare kommuner.

1.2. Bemanning

Både i hjemmebaserte tjenester og ved sykehjemmene har bemanningen i 2003 vært på et minimum i forhold til å kunne oppfylle lovens krav til helsetjenester kommunens innbyggere har krav på.

Det har gjennom hele året vært gjennomført strenge restriksjoner i forhold til vikarinnleie. Tjenesten har således stått overfor store utfordringer i forhold til å ivareta kontinuiteten ved fravær.

Totalresultatet viser at ekstra påløpne netto lønnsutgifter relatere seg til opprettelse av ekstra senger ved 5. avd, Halden sykehjem og ved Iddebo.

2. BESKRIVELSE AV VIRKSOMHETEN

2.1 Målgrupper/brukere

241 Diagnose, behandling og rehabilitering

Lov om helsetjeneste i kommunen av 19.nov 82 pålegger kommunen å sørge for nødvendig helsetjeneste for alle som bor eller midlertidig oppholder seg i kommunen. Kommunens befolkning gis videre lov hjemlet rett til fysioterapi.

Barn. Virksomhetsområder er helsestasjon, barnehager, skoler. Målgruppen her er barn med funksjonshemming/kronisk sykdom, barn med astma og allergi, barn med sansemotoriske/persepsjonsproblemer, barn med umodenhet i bevegelsesutvikling og barn med ulike belastningslidelser.

Voksne. Virksomhetsområde hjem, omsorgsboliger, sykehjem og rehabiliteringssenter. Målgruppen er klienter som er brukere av hjemmebaserte tjenester, klienter med behov for fysioterapi og som ikke kan profitere på behandling ved fysikalsk institutt, friske voksne eldre, personer med psykiske lidelser, voksne med

rehabiliteringsbehov, voksne med vedlikeholdsbehov.

Ergoterapitjenesten skal bidra til å bedre eller vedlikeholde funksjonsevnen til brukere i alle aldersgrupper og legge forholdene til rette for nødvendig hjelp til selvhjelp. Målet er å oppnå størst mulig grad av selvhjelpenhet og sosial tilpasning i eget hjem, skole, arbeidsplass og fritid.

Hovedtyngden av ergoterapitjenestens brukere er hjemmeboende funksjonshemmede, barn, ungdom, voksne og eldre, med alle typer diagnoser.

Helseavdelingen hadde i 2003 ansvar for følgende funksjoner/tjenester: medisinsk faglig rådgivning, miljørettet helsevern, smittevern, næringsmiddeltilsyn, allmennlegetjeneste, legevakt, offentlig allmennmedisinsk arbeid (på helsestasjoner, sykehjem o.l.) og kurativ fysioterapi.

Når det gjelder næringsmiddeltilsyn, ble denne tjenesten i sin helhet kjøpt fra Næringsmiddeltilsynet i Borg.

Etter innføringen av fastlegeordningen er Kommunelegekontoret å regne som et ordinært legekontor hvor legene har sine faste listepasienter på samme måte som de øvrige legekontorene i byen.

244 Barnevernstjeneste

251 Barnevernstiltak i familien

252 Barnevernstiltak utenfor familien

Lovens krav om å overholde tidsfrister i undersøkelsessaker har også i 2003 lagt klare føringer for deler av barneverntjenestens virksomhet.

Alle barn som meldes til barnevernet, har rett til å få sin melding avklart innen 1 uke og undersøkt innen 3 mnd. Loven setter strenge krav til hvordan en undersøkelse skal gjennomføres.

Fylkesmannen krever rapport hvert kvartal for å kontrollere at fristene overholdes i hver sak. Barneverntjenesten har måttet søke om utvidelse av fristen i de fleste meldinger i opptil 6 måneder. Dette er blitt påpekt av fylkesmannen ved kommunebesøk.

Barnevernslovens § 4 -5 pålegger kommunen å følge nøye opp de barn det er iverksatt tiltak overfor for å vurdere om hjelpen har vært tjenlig og/eller om det er nødvendig med andre tiltak. Dette for å yte utsatte barn og unge rett hjelp til rett tid.

Barneverntjenesten får tilmeldt tung problematikk, både i forhold til småbarnsforeldre med bekymring for deres omsorgsevne samt rusproblemer, og på ungdomssiden, hvor blant annet omfattende rusproblematikk gir sakene større alvorlighetsgrad. Slik omsorg krever kostbare omsorgs- og behandlingstiltak utenfor kommunen. Faglig sett er det sjelden en god løsning å sende ungdom på mer eller mindre egnede institusjonsopphold for kortere eller lengre tid hvis det ikke samtidig arbeides med hjemmemiljøet med tanke på tilbakeføring.

Det vurderes fra barneverntjenestens side som særdeles viktig at kommunen prioriterer en helhetlig forebyggende virksomhet for å unngå at unge mennesker i størst mulig grad utvikler omfattende problematikk som for den enkelte er ødeleggende, og som for samfunnet i sin helhet er svært kostnadskrevende.

I 2003 mottok barneverntjenesten 91 nye meldinger som omfattet 122 barn

Det har vært en økning av saker med behov for tiltak i løpet av året. Pr. 31.12.03 er ca 64 barn plassert utenfor biologisk hjem. Det ytes råd og veiledning overfor et stort antall personer. 301 barn omfattes av meldinger, undersøkelser og tiltak pr.31.12.03

Det er vesentlig å poengtere at kompleksiteten i ovenfor nevnte saker er sterkt økende. Tendensen går i retning av mer sammensatt problematikk der rus spiller en vesentlig rolle, både for ungdomsgruppen men også innenfor foreldergruppen.

242 Råd,veiledning og sosialt forebyggende arbeid

Sammenhenger mellom årsak og virkning ifht. individuelle og samfunnsmessige krefter er en viktig utfordring i det sosialfaglige kartleggings-/utredningsarbeidet.

Det er bekymringsfullt at gruppen unge med rusrelaterte problemer, psykiske lidelser, sosiale og emosjonelle vansker er økende.

253 Pleie og omsorg, hjelp i institusjon

Halden Forebyggings- og rehabiliteringssenter har følgende målsetting:

Halden Forebyggings- og Rehabiliteringssenter skal gi innbyggerne i Halden Kommune, som på grunn av skade, sykdom eller nedsatt funksjonsevne har behov for utredning, trening, og/eller tilrettelegging et rehabiliteringstilbud. Dette for å forbedre og vedlikeholde funksjoner ved hjelp av forebyggende strategier og

tiltak slik at størst mulig selvhjelpenhet og livskvalitet oppnås.

Tiltaket retter seg mot personer som har behov for rehabilitering på grunn av medfødt eller ervervet funksjonshemming eller kronisk sykdom i aldergruppe fra 16 år og oppover.

254 Pleie og omsorg, hjelp i hjemmet

Hjelpen gis etter Lov om helsetjenesten i kommunene og etter Lov om sosiale tjenester

Sektorens målgrupper er personer som fyller lovens krav om bistand til tjenester som hjemmesykepleie, hjemmehjelp samt praktisk bistand og opplæring. Sektoren har også ansvar for brukere med sammensatte behov. Målgruppen er således alle kommunens innbyggere i alderen 0 – 100 år.

2.2 Tjenester

241 Diagnose,behandling og rehabilitering

Tjenesten er pådriver i forhold til forebyggende tiltak med tanke på gjennomføring av plan for forebyggende helse og omsorgstjeneste. Fysioterapeutene driver utstrakt gruppevirksomhet innen ridning, motorisk utvikling, svømming, trimgruppe "Trim for kropp og sinn" - trimgruppe for MS-pasienter og seniordans. Tjenesten er også pådriver i opplæring i forflytningsteknikker ved Halden Sykehjem og Halden Forebyggings- og rehabiliteringssenter.

Ergoterapitjenesten er representert i kommunens tverrfaglige råd som i hovedsak behandler søknader om støttekontakt, avlastning og omsorgslønn.

242 Råd,veiledning og sosialt forebyggende arbeid

Opplysning, råd og veiledning

Sosialtjenesten skal gi opplysning, råd og veiledning som kan bidra til å løse eller forebygge sosiale problemer.

Miljøkontakt i Halden videregående skole

Tjenesten er et samarbeid mellom Halden videregående skole og sosialkontoret. Målet er å forhindre at elever med sosiale og/eller emosjonelle vansker avbryter opplæringen.

Foreldremekling

Sosialkontoret er godkjent meklingsinstans og 2 eksterne meklere er engasjert på timebasis.

Disponering av klienters personlige økonomi

Disponeringen skjer i samarbeid med klienten for å sikre løpende livsunderhold og boutgifter.

Husbankens bostøtte

Sosialkontoret er kommunens bostøttekontor.

Halden rangerer helt på topp etter mest utbetalt bostøtte fra Husbanken pr. innbygger.

Husbankens låne- og tilskuddsordninger

Saksbehandling, råd og veiledning med tilhørende kredittvurdering og rapporteringsrutiner utføres i sin helhet ved sosialkontoret.

Kommunale særytelser

"Kommunale særytelser" er en særordning for minstepensjonister i Halden kommune.

På bakgrunn av vedtatt budsjett 2004, opphørte ordningen 31.12.2003.

Trygdesaker

Dette er et prioritert arbeidsområde hvor sosialkurator er "øremerket" for arbeidsoppgavene.

Økonomisk rådgivning

Økonomisk rådgivning har vært omfattet med større aktivitet enn foregående år.

Tiltaksarbeid

Budsjettvedtak for 2003 ga klare føringer for å intensivere tiltaksarbeidet.

Overfor sosialhjelpsmottakere under 25 år stilles vilkår om utdanning eller arbeidsytelse for å motta sosialhjelp.

Flyktninger

I budsjett for 2003 ble det vedtatt ikke å ta i mot nye flyktninger for bosetting, utenom normal familiejenforening.

Rustjeneste

Lov om sosiale tjenester kap. 6 legger kommunen spesielt ansvar for rusmiddelmissbrukere og stiller kommunen overfor store utfordringer.

Det har vært økt behov for institusjonsbehandling.

En har jevnlig kontakt med pårørende for veiledning og støttesamtaler.

Ca. 25 % av klientene er enkeltpersoner eller par som har omsorgsansvar for mindreårige barn.

15 personer har vært under medikamentassistert (metadon) rehabilitering.

253 Pleie og omsorg, hjelp i institusjon

Tjenestene vil være tidsavgrensede, planlagte prosesser med klare mål og virkemiddel der flere aktører samarbeider om å gi nødvendig assistanse til brukeren sin egen innsats for å oppnå best mulig funksjons – og mestringsevne, selvstendighet og deltakelse sosialt og i samfunnet. Det medfører at følgende elementer må ligge til grunn for tjenesten:

Brukermedvirkning, helhetstenkning, tverrfaglig og tverretattlig samarbeid, opprettelse av rutiner for samarbeid, felles behandlingsprosedyrer og kompetanseutvikling.

254 Pleie og omsorg, hjelp i hjemmetSektor helse- og sosial omfattet i 2003 drift av omsorgsboligene Vaterland og Søsterveien, bofellesskapene for demente, trygdeboliger, samlokaliserte boliger for psykisk utviklingshemmede.

3. MÅLOPPNÅELSE

234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede

Vedtak / krav om innsparinger er oppfylt ved at Karrestad Dagsenter er blitt nedlagt.

Nedbemanning 1 sjåførstilling er gjennomført.

Inntjening for salg- og arbeidsoppdrag har på Båstadlund økt med ca. 5 % i forhold til året før.

Det er startet opp et ”lavterskeltilbud ” for bl.a. sosialhjelpsmottakere.

Syn- og hørselskontaktfunksjonen er samlet hos en person.

Fra våren 2003 er det sysselsatt ca. 20 personer (tiltak) som har kommet via Sosialtjenesten eller Aetat. (2 –5 personer / dag.) En av disse har fungert som arbeidsleder. Arbeidsoppdrag har kommet fra hele helse- og sosial. Dette bør videreutvikles og settes i et bedre system.

Korttidslageret :

Bemanningen er blitt redusert pga. overføring av arbeidsoppgaver til Aktivitetssenteret.

For at effektiviteten skal bli bedre bør avdelingen bli knyttet opp mot Unique omsorg.

241 Diagnose,behandling og rehabilitering

Det har vært avholdt regelmessige samarbeidsmøter hver 14. dag, og tjenesten har jobbet mot felles mål. Hele tjenesten med unntak av barnefysioterapeutene har nå tatt i bruk Unique omsorg. To barnefysioterapeuter er samlokalisert.

Arbeidet med å revidere barnefysioplan og virksomhetsplaner med handlingsplaner for 2004-2007 er påbegynt og vil bli sluttført i februar 2004. Tjenesten har i samarbeid med Halden Sykehjem utarbeidet og gjennomfører regelmessige opplæringsprogram i forflytning for alle ansatte på Halden Sykehjem.

Medisinskfaglig rådgivning har vært et prioritert område for kommuneoverlegen også i 2003. Virksomheten omfatter deltagelse i møter og fora der en har ønsket tilstedeværelse av medisinsk ekspertise, samt rådgivning i forbindelse med problemer rundt enkeltpasienter og enkeltsituasjoner. Hovedfokus har vært det øvrige kommunale tjeneste-apparatet, men også andre offentlige instanser, frivillige organisasjoner og privatpersoner henvender seg hyppig til Helsekontoret for å få råd.

Innen miljørettet helsevern fortsatte en våren 2003 arbeidet med systemrevisjon av skoler og barnehager.

Manglende personellressurser gjorde det imidlertid vanskelig å komme helt i mål, og det gjenstår ved årets utløp fortsatt et par skoler, samt en rekke barnehager, som ikke er ”revidert”.

Ny forskrift om miljørette helsevern trådte i kraft 1.juli 2003. Denne vektlegger samarbeidet mellom helsemyndighetene og kommunens øvrige forvaltning.

Når det gjelder allmennlegetjenesten, synes nå fastlegeordningen å fungere uten store problemer. Ved utgangen av året hadde fastlegene 28.069 pasienter på sine lister – en økning på 67 pasienter fra foregående år. 7 leger hadde til sammen 1.090 ledige plasser på sine lister. Legevaksordningen med en felles legevakt for Halden og Aremark lokalisert til sykehuset, har i 2003 fungert tilfredsstillende. Høsten var imidlertid preget av en del uro rundt legevaktens framtid som følge av de mange endringene ved sykehuset. Det syntes ved utgangen av året som om driften stort sett vil kunne videreføres omtrent som i dag.

Det er utarbeidet et forslag til beredskapsordning som skal sikre befolkningen tilgang til lege ved behov for

øyeblikkelig hjelp på dagtid. Forslaget er vedtatt gjennomført, men ikke satt ut i live. Det vil bli satt i verk våren 2004 i forbindelse med kommunal overtagelse av legevakten.

242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid

Ved utgangen av 2003 var sosialkontoret å jour med løpende saksbehandling, heri medregnet utredning med tilhørende saksbehandling av klagesaker.

Gjenoppbygging av en fungerende tiltaksavdeling hvor arbeid og tiltak for de som mottar sosialhjelp har vist seg å være en offensiv innfallsvinkel som gir positive resultater.

Det er saksbehandlet 7115 søknader ved sosialkontoret i 2003.

254 Pleie og omsorg, hjelp i hjemmet

I 2003 er det satt fokus på sektorens selvstendighet i forhold til forvaltning av personell og økonomi, på resultatorientert drift og lederansvar. Forebyggende arbeid er vektlagt. Det er iverksatt arbeid for å gi brukerne av tjenestene riktig informasjon i forhold til tilbudene. Det er lagt vekt på mest mulig effektivitet og fleksibel bruk av ressurser.

4. RESSURSUTNYTTELSE

4.1. Produktivitet

Fattede vedtak etter aktuelt lovverk danner grunnlaget for ressursbruken innen kommunalavdelingen.

I alle saker søkes det å bruke eksisterende ressurser på en rasjonell og effektiv måte.

4.2. Effektivitet

Det er pr. d.d. ikke innført måleverktøy for effektivitet, men sammenlignet med andre kommuner er driftsnivået kostnadsmessig sammenlignbart med andre kommuner av tilsvarende størrelse og likeartet alderssammensetning.

5. KONKLUSJON

Kommunalavdelingen vil satse videre på service og brukerorientert virksomhet. Omlegging og endring av etablerte tilbud berører publikum på en måte som krever utstrakt informasjon og smidighet i alle ledd i organisasjonen.

Samtidig vil det være viktig å utføre oppgavene i tråd med endrede rammer og krav til effektivisering. Dette samtidig som en erfarer økende krav som stilles fra bevisste brukere av tjenesten, herunder stadig mer sammensatte behov også hos yngre brukere.

KOMMUNALAVDELING TEKNISK

Generelt

Kommunalavdeling teknisk bestod ved årsskiftet av følgende enheter:

- Kommunalteknikk – teknisk plan, renseanlegg/pumpestasjoner, park, vann, avløp, vei, renovasjon
- Byggesak
- Sentralkjøkken (under sentral/felles i 2003)
- Plan – inkl. oppmåling
- Landbruk (under sentral/felles i 2003)
- Brann- og feiervesen

Avdeling omfatter ca 100 årsverk og har et budsjett på totalt ca kr 100 mill i 2003. Årsrapporten er bygd opp pr enhet i tillegg til stab på 1 person og leder.

1. KOMMUNALTEKNIKK

Innledning

Seksjon Vei og seksjon Park/idrett har begge vært i en vanskelig økonomisk situasjon i 2003. Mange klager på manglende beplantning og dårlige parkanlegg samt generelt dårlig vedrift og veivedlikehold. Veistandarden reduseres drastisk fra år til år.

Overskridelser har funnet sted på enhetens prosjekter over flere år. I denne sammenheng ble det ansatt en økonomimedarbeider som har oppfølging av prosjekter som hovedansvar. Oppfølgingen har fungert, og det var ikke overskridelse på noen prosjekter i 2003.

Driftsregnskap for Kommunalteknikk viser balanse på alle områder med unntak av problemområdene Park/idrett/friluftsliv/vaktmestere og Vei /parkering. Disse viser overskridelse på henholdsvis kr.941.985,07 og kr. 686.742,72

Teknisk plan

I tillegg til å planlegge/beskrive og bestille tjenester innom kommunalteknikk, har bestillerenheten /teknisk plan, sammen med en innleid konsulent, utarbeidet anbudsdokumenter og innhentet tilbud på anleggstjenester innen kommunaltekniske anlegg.

1. Ressursinnsats.

1.1. Økonomi, investeringer.

Vei: 1,25 mill.

Vann: 4,00 mill

Avløp: 10,00 mill.

1.2. Bemanning

2,00 årsverk i Teknisk plan

1 årsverk utlånt til ledningskart fra 1. november 2000

1 årsverk er brukt til merkantile og administrative oppgaver.

2. Beskrivelse av virksomheten

Vei: Midlene har stort sett gått til bygging av g-/s-veier med noe midler til info- og skolekampanjer. Alt i egenregi.

Vann: Midlene er disponert til forsterkning av ledningsnett til Brekkerød, Prestebakke vannverk og oppstart av prosjektene Raveien og Lensmann Knutsensvei Ingen av prosjektene er planlagt i egenregi.

Avløp: Av totalt avløpsprosjekter for 10 mill. er 3 mill. brukt til maskinkjøp og 7 mill. til avløpsanering. Av disse prosjektene er prosjekter for ca 4 mill. planlagt i egenregi, mens resten planlagt ved bruk av konsulent. Det er viktig å få ansatt 1 person som kan følge opp våre VA-kart når den person som er utlånt til dette vender tilbake til Teknisk plan. Dette for å spare planleggingsutgifter totalt. Konsulentutgiftene vil i år beløpe seg til ca. 500.000.

Renovasjon: Det er utarbeidet søknad om videre konsesjon for drift av Rokke fyllplass. Videre er det reforhandlet nye avtaler om levering av våtorganisk avfall på Åsekjær og drift av Rokke avfallsplass.

Innfart vest. Det ble besluttet politisk at teknisk plan skulle utarbeide detaljplaner for Innfart vest fra Marcus Thranesgate til Walkersgate og reg. plan på strekningen Walkersgate til Jernbanegata (Nedstrøms bru) Det ble stilt personellressurser til rådighet sammen med kr. 400.000 til ekstern hjelp.

3. Måloppnåelse

I utgangspunktet er målsettingen å utføre all prosjektering hvor kontoret innehar kompetanse i egenregi. For 2003 har enheten hatt 15,25 mill kr på investering i tillegg til poster på driftsbudsjettet til vedlikeholdsoppgaver av ledninger

4. Ressursutnyttelse.

Bemanningen har vært 2,0 årsverk. Kontoret har planlagt prosjekter for ca.kr.8 mill., mens det er benyttet konsulenter for prosjekter til ca 7 mill.+ ca 8,5 mill til Torpum D.

5. Konklusjon

En investeringsramme på ca 20 mill. kroner pr år forutsetter bruk av eksterne konsulenter i størrelsesorden kr.700.000 til kr.800.000 pr år. Det gir en god balanse mellom hva kontoret kan gjøre selv med egen bemanning og hva som må settes bort til konsulenter. Med en økning av bemanningen på 1 årsverk kunne konsulentonoraret reduseres med kr.500.000 til kr.600.000 pr år. Alt kan enheten ikke gjøre selv da det alltid er noen prosjekter som må settes bort p.g.a. manglende kompetanse og kapasitet. Ansettelse av 1 person til i teknisk plan burde derfor vært vurdert.

Renseanlegg/pumpestasjoner

1. Ressursinnsats

1.1. Økonomi - drift

Regnskap for renseanleggene, både vann og avløp samt pumpestasjonene og overvåkingen, viser et overskudd på ca. kr 359.000 for 2003. Dette til tross for en underbudsjettering på utgiftene for tømning av septiktanker i sentrum.

1.2. Investeringer

Det er avsatt 1,5 millioner til sandfang foran Remmendalen RA. Arbeidet er igangsatt, men ikke ferdig.

1.3. Bemanning

Bemanningen er felles for drikkevanns- og avløpsrenseanleggene og er som forrige år 6,81 årsverk. I dette ligger også rengjøring og hjelp på laboratoriet på Lille Erte VBA. På Pumpestasjoner og overvåking begynte året med 3 årsverk, men er i løpet av året redusert til 2 årsverk.

2. Beskrivelse av virksomheten

Behandle og produsere drikkevann til boliger og bedrifter/institusjoner i samsvar med statlige forskrifter og retningslinjer samt drift og vedlikehold av Lille Erte VBA.

Behandle avløpsvann fra boliger og bedrifter/institusjoner. Behandle og disponere slam i samsvar med statlige forskrifter og retningslinjer samt drift og vedlikehold av våre avløpsanlegg.

Drifte og vedlikeholde våre pumpestasjoner samt overvåkningssystem.

Diverse statistiske data for avløp:

	Remmendalen	Kornsjø	Bakke	Brekke
Tilkn.	22.230	200	200	15
Vann (m ³)	5,74 mill m ³	9.029 m ³	33.143 m ³	298 m ³
Slam	4.058 m ³			

Diverse statistiske data for vann:

Anlegg:	Råvann m ³	Forbruks-vann m ³	Avløp m ³
Lille Erte VBA	6,8 mill m ³	6,0 mill m ³	37.196 m ³

3. Måloppnåelse

Vannbehandlingsanlegget på Lille Erte har fungert bra i 2003 og tilfredsstiller myndighetenes krav.

Avløpsrenseanleggene (i alt 4) har gått bra i 2003, og kommunen overholder stort sett de krav som stilles til anleggene. Dette til tross for store mengder med nedbør og overvann som kommunen har fått inn, spesielt på Remmendalen RA.

Pumpestasjonene og driftsovervåkingen fungerer etter hensikten, dog med noen mindre driftsproblemer.

4. Ressursutnyttelse

Seksjonen for renseanlegg og pumpestasjoner omfattet en del for renseanlegg og en del for pumpestasjoner og overvåking. Disse hadde tilhold henholdsvis på Remmendalen/Lille Erte og driftsstasjon Sommerro. Drift av avløpsrenseanleggene og det nye vannbehandlingsanlegget ble utført av de samme mannskapene og utgjorde i alt 6,81 årsverk. Pumpestasjoner og overvåking ble drevet med 2 årsverk, etter å ha blitt redusert fra 3 tidlig på året.

5. Konklusjon

Totalt sett var det en meget tilfredsstillende drift av renseanlegg og pumpestasjoner samt driftsovervåking. Enheten hadde en optimal utnyttelse av de faglige ressurser som mannskapene hadde. Rulleringen på bemanningen mellom vann- og avløpsrenseanlegg gav oss muligheter til fleksibilitet i den daglige driften. Det var en felles vaktordning for renseanleggene som gav mulighet til å avvike både ferier og sykdom uten at dette gikk ut over en stabil og god drift på renseanleggen. Fra slutten av året var også vakten for pumpestasjoner og overvåking med i den samme vaktordningen .

Park/idrett

Park – Idrett – Fritid har i sin drift for 2003 blitt preget av store nedskjæringer av mannskaper, minus 4 stillinger fra juni.

Det ble prioritert vedlikehold Parker sentrum, Badeplasser, Halden stadion, Rød herregård med de mannskaper som vi hadde til drift ut året (3 st). Oppgavene besto mest av gressklipping, renhold badeplasser, søppel parker. Det var ingen beplantninger i byen.

Driftsutgifter på Rød herregård kr 92.258,08.- budsjett 03 , kr.118.000.- Driftsutgifter på Halden stadion kr 148.710.- budsjett 03, kr. 206.000.-

Driftsutgifter på Strupeanlegget kr 54.686,87.- budsjett 03, kr. 94.250.- Driftsutgifter på Risumanlegget kr 56.322,15.- budsjett 03, kr. 88.250.-

Driftsutgifter på Hjortsbergbanen kr 7.591.- budsjett 03 kr. 14.500.-

Driftsutgifter på Remmenanlegget kr 117.167,79.- budsjett 03, kr. 397.712.- Her er det spesielle forhold i 03 Parkvesenet var ute fra driften 1. august 03. Statsbygg / Østfold fylkeskommune overtok da hele Remmenanlegget. På parkvesenets budsjett for 03 var det budsjettet med en inntekt på kr 400.000.- fra HKF, men det ble overført

kr 200.000.- så her ble det et minus beløp på kr 200.000.-

Driftsutgifter på Parker og Offentlige anlegg kr 1.365.221,34.- budsjett 03 kr 123.000.- her blir innsparingen lønn mannskap for det meste tatt.

Driftsutgifter på Friluftsførmål kr 392.947,85.- budsjett 03, kr. 411.000.- her er det tatt ut til innsparing på vedlikehold.

Driftsutgifter på Gang og sykkelveier kr 369.801,21 budsjett 03 kr 410.000.-

Årsregnskap 2003 kr. 2.404.697,07.- Årsbudsjett 2003 kr. 1.462.712.- Overskridelse kr. 941.985,07.-

Fordelingskapitler

Seksjon Lager/innkjøp/maskinpool/verksted rapporterer ikke på økonomi da disse tjenester fordeles på de andre seksjonene og omhandlede utgifter gjenspeiles der.

Oppretting av Maskinpoolen sees på som det viktigste for seksjonen i 03. Bevilgning til investering av biler/maskiner ble overført til budsjett 2004.

Vann og avløp

1. Ressursinnsats

1.1. Økonomi - drift

Vann

	Ledningsnett	Renseanlegg	Renter/avdrag	Kom.avgifter	Sum
Utgifter	8.449.603.98	3.570.141.92	3.907.000.00		15.926.745.00
Inntekter				16.361.473.57	16.361.473.00
Resultat	som blir avsatt til bundet driftsfond				+ 434.728.00

Avløp.

	Ledningsnett	Renseanlegg	Rente/avdrag	Kom. Avgifter	Sum
Utgifter	10.323.195.00	6.340.257.00	18.486.000.00		35.149.452.00
Inntekter				35.902.494.00	35.902.494.00
Resultat	Som blir avsatt til bundet driftsfond				+ 753.042.00

1.2.1. Investeringer - vann

Det var i 2003 avsatt kr. 4.0 mill til investeringer vann. Kr. 1.0 mill er benyttet til utbygging Granvn./Hårbyfjellet(pågår). Kr. 0.7 mill til Lensmann Knutsens vei (prosj. Påbegynt). Kr. 0.7 mill til Ra-veien (prosj. Påbegynt). Kr 1.6 mill Forsterkning Brekkerød (pågår).

1.2.2. Investering - avløp

Det var i 2003 avsatt kr 10.0 mill til investeringer avløp. Kr. 3.0 mill ble vedtatt brukt til kjøp av nye maskiner til teknisk drift. Øvrige midler ble fordelt slik: kr 1.750 mill til Granvn/Hårbyfjellet (pågår), kr. 1.5 mill til Grimsrødhøgda (avsluttes), kr 0.71mill Dyrendalsvn/rodeløkka (ferdig), kr 0.1 mill overløp Grønland (ikke påbegynt), kr. 0.7 mill overløp Indre havn (ikke påbegynt), kr 05 mill sp.ledning Vedenvn. (ferdig), 0.3 mill Lensmann Knutsens vei (prosj.påbegynt) og kr. 1.440 mill Osbekken (pågår).

1.3. Bemanning

Bemanningen består av en seksjonsleder, en oppsynsmann og 7 fagarbeidere. Disse arbeider 50% på ledningsnett vann og 50 % på ledningsnett avløp. Seksjonen sliter med høy gj.snitt alder og trenger rekruttering. Allikevel har seksjonen lavt korttidssykefravær, men har en langtidssykemeldt pga yrkesskade. To av fagarbeidere bemanner fast slamsugerbilen. En av fagarbeidere er midlertidig overført fra Brannvesenet.

2. Beskrivelse av virksomheten

2.1. Målgrupper/brukere

Seksjonen har ansvaret for distribusjon av drikkevann til hele Halden kommunes befolkning, og vedlikeholder ut ifra dette 200km med vannledninger, 4 høydebasseng, 4 trykkøkingsstasjoner og 4000 vannkummer. I tillegg drifter og vedlikeholder seksjonen 300km avløpsledninger, 25 overløp og 1500 avløpskummer.

2.2. Tjenester

Seksjonen reparerer all vannlekkasjer på det kommunal vannledningsnett, tar vannprøver på nettet og sørger således for at kravene i Drikkevannsforskriften blir oppfylt.

Slamsugerbilen brukes til slamkjøring, rensing av avløpsledninger og pumpestasjoner samt rengjøring av overløp. Pumpeledninger blir vedlikeholdt med hjelp av pluggkjøring.

3. Måloppnåelse

Seksjonen har som mål å sørge for en god og sikker vannforsyning til Haldens befolkning.

Ut ifra hovedmålet oppstår det flere delmål som det gjenstår å oppfylle. Mål som er oppnådd :

Spyling av ledningsnettet en gang pr. år, påbegynt arbeidet med renovering av vannkummer, renoverert inntakshuset på Kornsjø, bygd om vannkum på Knivsøtoppen, revidert spyleplanen og reparert 15 vannkummer.

På avløpssiden er målet å sørge for sikker og stabil transport av avløpsvannet til renseanlegget, slik at utslipstillatelsens krav tilfredstilles. Oppnådde mål i 2003: Lagt om kondemnabelt ledningsnett på

Kokkehaugen, skiftet ut 10 kummer i sentrumsområdene, evaluert og registrert feil i Sponvika og Isebakke-området hvor mye fremmedvann blir registret og innarbeidet regelmessig vedlikehold av overløpene.

3.1. Uløste problem og behov

Seksjonen har mange delmål som ikke er oppnådd i 2003. Seksjonen øverste mål er å komme i gang med systematisk lekkasjekontroll, slik at produsert vannmengde kan reduseres. Lekkasetallet ligger i dag på 40-50% av produsert vannmengde. En stor del av dette er private lekkasjer.

På avløpssiden er det innlekking av fremmedvann som er det store problemet. Registreringsarbeidet vil fortsette og det vil bli satt inn tiltak der hvor effekten er størst.

Seksjonen er lavt bemannet, og har meget høy gjennomsnittsalder. Det er derfor et stort behov for økt bemanning og rekruttering.

4. Ressursutnyttelse

4.1. Produktivitet

Seksjonen har mange og varierende oppgaver hvor samhandling er et nøkkelord. Da mannskapene har ansvaret for hele ledningsnett i kommunen betyr dette at mannskapene har veldig god lokal kunnskap, og ettersom vann- og avløpsledninger stort sett ligger i samme grøftetrase kan vedlikeholdstiltak utføres på begge ledninger når grøfta er gravd opp. Seksjonen har så mange graveoppgaver i året at den sysselsetter innleid bil og gravemaskin 1500 timer pr. år. Dette tilsier at det ville være lønnsomt for Halden kommune og gå til innkjøp av en gravemaskin til m/mann.

4.2. Effektivitet

Samhandling sammen med lokalkunnskap tilsier at effektiviteten i arbeidene blir god.

5. Konklusjon

Seksjonen fungerte godt i 2003, men ønsker seg større bemanning. Det er altfor mange arbeidsoppgaver som blir skjøvet ut i tid og til tider også ikke utført. Rekruttering er også et nøkkelord hvis kommunen ønsker at lokalkunnskapen til ledningsnett skal bestå.

Seksjonen har bra økonomi med overskudd både på vann- og avløpssektoren. Halden kommune har lave vann- og kloakkavgifter i forhold til andre kommuner.

Vei/parkering

1. Ressursinnsats

1.1. Økonomi - drift

Regnskapet for drift /vedlikehold av veier og gater viser en utgift på kr. 6,316 mill fordelt på kr.3,650 mill på drift / vedlikehold veier og gater og kr. 2,666 mill på gatelys.

1.2. Økonomi- investeringer

Det ble i år 2003 reasfaltert og nyasfaltert for kr. 1,380. mill. i forhold til budsjettet på kr. 2,000. mill. Ubrukte midler på kr. 0,620 mill skyldes pålagte innsparinger.

Investering Gang & sykkelveier: Veden – Nybo (prosjekt 7047) kr. 2, 750. mill og Grimsrødhøgda (P7029) kr. 1,005 mill.

1.3. Bemanning

Pga. budsjettsituasjonen på veier og gater er bemanningen forsøkt holdt så lav som mulig.

Grunnbemanning består av seksjonsleder, oppsynsmann og fra 2 til 4 fagarbeidere etter behov og budsjett. Deler av bemanningen er i perioder av året overført til oppgaver på vann, avløp og renovasjon.

2. Beskrivelse av virksomheten

Arbeidsområdet består i drift og vedlikehold av alle kommunale veier og gater i Halden kommune. Dette tilsier 63 km med grusveier og 120 km med asfaltveier. Drift og vedlikehold av gatelyset ligger under samme ansvarsområde.

3. Måloppnåelse

Det arbeides for å bedre budsjettsituasjonen på veier og gater. Det er fremdeles vanskelig å utføre et tilfredsstillende vedlikehold med de midler som stilles til rådighet. Kommunen opplever fremdeles et forfall på

veistandarden. Det er imidlertid positivt at det er satt av investeringsmidler til reasfaltering og nyasfaltering, men det er beklagelig at beløpet ble redusert med 0,620 mill i løpet av året.

4. Ressursutnyttelse

Produktiviteten på veivedlikeholdet er avhengig av økonomiske midler. Det finnes fortsatt ressurser å sette inn dersom det er midler til dette. Virksomheten besitter dyktige fagfolk.

Det er i imidlertid et ønske om en fornyelse av deler av maskinparken.

5. Konklusjon

Standarden på de kommunale veier blir stadig dårligere. Bevilgninger til reasfaltering og nyasfaltering er med på å redusere forfallet noe. Det er fra år 2000 laget årlige virksomhetsplaner som beskriver de tiltak og midler som må til for å gjennomføre et forsvarlig veivedlikehold.

Avgiftsparkering

1. Ressursinnsats

1.1. Økonomi- drift

Driften av avgiftsparkeringen var budsjettet med kr 2.733.853 i netto overskudd. Resultatet ble et netto overskudd på kr. 1.481.987.

Grunnen til mindre netto overskudd var mindre parkeringstetthet, for liten bemanning, manglende leder og gamle automater med høye drift / vedlikeholdskostnader.

1.2. Økonomi - investeringer

Det er ikke foretatt større investeringer i 2003.

1.3. Bemanning

I store deler av 2003 har det bare vært 2 stk. parkeringsbetjenter uten daglig leder mot en bemanning i følge budsjettvedtak på 4 stk. betjenter , inkl. en leder.

2. Beskrivelse av virksomheten

Avgiftsparkeringen har som mål å regulere trafikkavviklingen i sentrumsområdene. Målet er å regulere trafikken slik at det til en hver tid finnes ledige p-plasser. Virksomheten har dessuten ansvar for håndtering av all annen parkering i Halden kommune. Avgiftsparkeringen kan kun håndheves av kommunalt ansatte.

3. Måloppnåelse

Virksomheten har som mål å få parkeringen i sentrum til å fungere best mulig. Ved at det blir en bemanning på 4 årsverk inkl. en leder mener administrasjonen at bemanningen ligger på et hensiktsmessig nivå i forhold til oppgavene.

4. Ressursutnyttelse

Parkeringsbetjentene bruker mesteparten av sin tid til å overvåke parkeringssituasjonen. Ved å vise seg i bybildet utgjør de en preventiv virkning mot feilparkering. Det er ikke noe mål for virksomheten å skrive ut flest p-gebyr, men derimot å få publikum til å parkere lovlig.

5. Konklusjon

Nåværende parkeringsordning har ikke fungert etter hensikten pga. for lite bemanning og manglende utskifting av gamle automater, som resulterer i perioder med driftstans og høye driftskostnader.

Renovasjon

1. Ressursinnsats

1.1. Økonomi – drift

Renovasjon:	3550 – 3553 bto. driftsutgifter	kr. 9.228.691,-
	3550 – 3553 bto. driftinntekt	kr. 14.571.476,-

Avfallshåndtering:	3570 – 3572 bto. driftsutgifter	kr. 14.069.194,-
	3570 – 3572 bto. driftsinntekt	kr. 10.637.305,-

1.2. Bemanning

1 seksjonsleder 50%

1 fagarbeider 100% tilsyn av miljøstasjoner, hyttecontainere, lager av avfallsbeh., sekker og poser.

1 sekretær 60% Abonnenthenvendelse, kontakt til Renovatør.

1 sekretær 10% Abonnenthenvendelser, kommunale utgifter.

2. Beskrivelse av virksomheten

2.1. Målgrupper/brukere

Kommunen er pålagt ansvar for oppsamling, innsamling og behandling av forbruksavfall, og mottak av visse grupper av spesialavfall med mindre en 400kg. Spesial avfall pr.år. Næringsavfall er i utgangspunktet avfallsprodusentens ansvar, men gir nødvendig inntekt til kommunen ved levering Rokke avfallsanlegg.

2.2. Tjenester

Innsamling av restavfall og organisk avfall fra kr 11.500,- abonnenter (husholdningen, fritidsbebyggelse, samt noen skoler og bedrifter). Drift og innsamling fra 9 miljøstasjoner (glass, metall, papp, papir, melkekartonger og spesialavfall). Innsamling av papp, papir, melkekartonger, metallemballasje og glass ved grøftekant hos abonnent.

Drift av Rokke avfallsanlegg der det både er deponi, sorteringsanlegg. På Rokke lagres og omlastes i tillegg papp, papir, drikkekartonger, glass, spesialavfall før det transporteres videre til gjenvinning. Rokke er også mottak for mye næringsavfall samt husholdningsavfall fra Aremark og Rakkestad kommune.

3. Måloppnåelse

11500 beholdere (inkl. fritidsbebyggelse, noen skoler og bedrifter)

9 miljøstasjoner fordelt over hele kommunen

18 returpunkter for fritidsbebyggelse.

Totale mengder inn til Rokke	33000 tonn
Totale mengder ut til gjenvinning	18000 t

Våtorganisk avfall levert til Halden Resirkulering	1317 tonn
--	-----------

Glass fra husholdningen til gjenvinning	388 tonn
Papp, papir, drikkekartonger fra husholdningen til gjenvinning	1112 tonn

Mål:

Utarbeide søknad for Konesjon for videre drift etter 2009 Rokke avfallsdeponi. Ikke ferdigstilt.

Utarbeidet ny løsning av kildesortering for Fritidsbebyggelse. Full virkning i 2004.

Utsortering av plast av husholdningsavfallet til gjenvinning. Gjennomføres 2004.

4. Ressursutnyttelse

4.1. Produktivitet

For Halden kommune var det i 2003 ca. 2 årsverk knyttet til Renovasjonsseksjonen. Omsetningen var i 2003 ca.25,2 mill. kr.

5. Konklusjon

Driftregnskapet viser et overskudd på ca. 2,0 mill. kr.

Avfallshåndteringen er det fagområdet innenfor Kommunalteknikk som er under størst utvikling og forandring. Det kommer stadige nye miljøkrav og nye avfalls løsninger og man må hele tiden forholde seg til nye krav fra og signaler fra styrende myndigheter. Rokke avfallsanlegg er her den mest utsatte for nye krav og krav til nye løsninger. Halden Kommune har her vært framsynt og er den eneste deponieier i Østfold som opprettholder om dobbel bunntetning. Dette medfører at sluttbehandlingsavgiften til Tollvesenet er redusert med kr. 122,-. Dette har ført til at Rokke har konkurrert med en gunstig pris.

Renovasjonsordningen er med den kildesorteringen vi har i dag er godt innarbeidet blant Haldens innbyggere. Dette har medført til få klager på ordningen. Klager som kommer fra abonnenter er som oftest på Grøftkantmodellen. Grøftkantinnsamlingen vil bli foreslått nedlagt våren 2004.

2. BYGGESAK

1.1. Økonomi - drift

BYGGESAKSAVDELINGEN	R2003	B2003	R2002
Driftsutgifter	2.495.319	2.518.020	2.180.040
Driftsinntekter	-2.936.983	2.800.000	2.831.563
Resultat (6301)	-.441.664	-.281.980	-.651.523

Kommentar: Sommeren 2003 lå avdelingen an til et prognosert avvik i økonomien, i forhold til budsjett, i størrelsesorden kr. –650'. Dette hadde sin årsak i at byggesaksavdelingen hadde fått overført tre personer fra annen virksomhet uten at nødvendige budsjettmidler fulgte med. Konsekvensen, på det tidspunktet, var at det ga en merbelastning på lønn på kr. –150'. Videre viste det seg at forventet uteblitt økt aktivitet på byggesak gjorde at inntektene sviktet med ca. kr. 500', som et resultat av manglende tilførsel av personal med kompetanse til byggesaksbehandling. I denne sammenheng, nødvendig innleide konsulenttjenester var også tenkt dekket av høyere aktivitet.

1.2 . Bemanning

STILLINGER : besatt / ikke besatt	2003	2002	2001
Ledelse	1	1	1
Byggesaksbehandlere	3/2	4/1	4/2
Sum	4/2	5/1	5/2

2. Beskrivelse av virksomheten

Fra og med sommeren 2003 var byggesaksavdelingen en egen enhet skilt fra tidligere Regulerings- og byggesaksavdelingen, med egen leder. Stortinget vedtok i 1995 betydelige endringer i plan- og bygningsloven med tilhørende forskrifter samt veiledning knyttet til dette, gjeldende fra 01.01.97. Endringene har medført store konsekvenser for kommunens behandling av byggesaker og for de private aktørene i en byggeprosess.

Saksbehandlingen kan i hovedsak deles opp i følgende moment:

- Forhåndskonferanse
- Mottakskontroll
- Saksbehandling av søknader og meldinger (Flere typer)
- Behandling av kontrollplaner
- Godkjenning av foretak og ansvarsrett
- Tilsyn
- Ferdigstillelse

Bygningsmyndigheten foretar således behandling av byggesøknader etter Plan- og bygningsloven m/forskrifter. Til dette hører også veiledning og publikumsinformasjon innen fagområdet. Avdelingen deltar også i oppdatering av B-delen av GAB- registeret.

3. Måloppnåelse, tjenesteproduksjon

DATA	2003	2002	2001	2000
Antall byggesaker og meldinger	460	532	476	496
Utstedte ferdigattester	78	231	-	270
Lokal foretaksgodkjenning	212	-	-	-

Kommentar: Produktiviteten har delvis vært hemmet av at høyt kvalifiserte fagfolk har måttet bruke mye av sin tid til enkle merkantile oppgaver fordi avdelingen ikke har hatt disponibelt eget støtteapparat. Den vanskelige bemanningssituasjonen medførte også at saksbehandlere måtte ta seg av en mengde av henvendelser ved besøk og per telefon. Servicesenteret har, på den måten så langt, ikke fungert som forutsatt. I tillegg til ovennevnte opplisting av fattede vedtak har byggesaksavdelingen tatt hånd om en meget stort antall brev og dokumenter, både mottatte og utsendte.

3.1. Måloppnåelse

Til tross for at de disponible resursene gjennom hele 2003 har vært svært mangelfulle er man av den mening at produksjonen i avdelingen i sin hovedsak har vært tilfredstillende. Fokus har til enhver tid vært målrettet mot å få ekspedert tillatelser og godkjenninger i samsvar med gjeldende lovverk. Ut fra de disponible ressurser i 2003, er en tilfreds med graden av måloppnåelse. Til det hører også at overordnede instanser, publikum og våre kunder har vist en viss grad av forståelse for avdelingens kapasitetsbegrensninger og problemer med fremdrift i saker. Dette har dog medført at arbeidspresset og budsjettinnstramminger har virket negativt på den faglige oppdatering og på avdelingens rutineutvikling.

3.2. Problemstillinger/avklaringer

Kravene til saksbehandling er blitt mer systematisert og nyansert både i lov og forskrifter. Dette stiller større krav til alle parter i sakene. Bygningssmyndighetenes (kommunens) rolle blir mer preget av et overordnet tilsynsansvar, både i dokumentasjon og på byggeplass. Det har krevd at kommunene har måttet legge om sin saksbehandling. Det innebærer i større grad enn før vurderinger av systemer og organisasjon mv. Ved tilsyn på byggeplassen skal kommunen fortsatt sørge for at gjennomføringen av tiltakene skjer i samsvar med de vilkår som fremgår av de tillatelser som er gitt.

Lovgiver har gjennom saksbehandlingssystemet særlig understreket kommunens plikt til å føre kontroll med at tiltakene ikke kommer i strid med plan- og bygningslovgivningen

Saksbehandlingen vil derfor betinge god kompetanse blant byggesaksbehandlere i kommunen.

4. Ressursutnyttelse

Rammebetingelsene for effektiv, rask og korrekt saksbehandling må tilrettelegges i kommunen. Viktig er derfor kompetanse, fagmiljø, rutiner, opplæring, verktøy (data m.m.), arkiver, reguleringsplaner og ikke minst merkantiltfunksjoner.

5. Konklusjon

Virksomheten ved avdelingen må generelt, tross alt, betegnes som tilfredstillende og effektiv ut fra resultat/produksjon per ansatt. Bemanningssituasjonen i 2003 har ført til at man går inn i året 2004 med en opphoping av saker. Enheten har tre faste medarbeidere, hvorav en er i omsorgspermisjon. I tillegg er det overført to ingeniører midlertidig som saksbehandlere.

Avdelingens regnskap for året 2003 viser et overskudd på kr. 441.000.

3. PLAN

1. Ressursinnsats

1.1. Økonomi - drift

PLANENHETEN	R2002	B2003	R2003
Brutto driftsutgifter	-3.905.657	-3.088.680	-3.608.788
Brutto driftsinntekter	1.966.478	1.230.000	1.944.708
Netto driftsutgifter	-1.939.179	-1.858.680	-1.664.080

1.2. Bemanning

STILLINGSHJEMLER :	2001	2002	2003
Planseksjonen (inkl. enhetsleder)	5	5	5
Oppmålingsseksjonen	5	5	5
Sum	10	10	10

I tillegg benyttes ca. 1 årsverk fra merkantile stabstjenester

2. Mål og beskrivelse av virksomheten

Planseksjonen

Behandling av innsendte planforslag, delingssaker, dispensasjonssøknader, konsesjonssaker, bruksendringssaker og samferdselssaker etter Plan- og bygningsloven. Utarbeidelse av reguleringsplaner, og deltagelse i utarbeidelse av kommuneplanen. Utredning av byutviklings- og planspørsmål. Vurdering av miljø, byforming og estetikk.

Oppmålingsseksjonen

Forestår kart-og delingsforretninger, grensejusteringer og grensepåvisninger, adresse-tildeling, framskaffing av digitale kartdata for plan-og prosjekteringsarbeid (GIS), utarbeider megleroppgaver, fører eiendomsregisteret GAB (Grunneiendom-Adresse og Bygning), utsteder situasjonskart og temakart, behandler søknader om seksjonering av eiendommer.

3. Måloppnåelse, tjenesteproduksjon - indikatorer

DATA	2001	2002	2003
Vann/avløpssaker etter plan-og bygn.lov	350	524	374
Utslippstillatelser for sep. kloakkutslipp	24	20	23
Plansaker fremmet for Hovedutvalget	-	-	54
Saker avgjort på fullmakt (C-saker)	-	-	149
Kart- og delingsforretning, grensejust.	-	212	275
Eiendomsseksjonerings	-	31	39
Eiendommer inn på digitalt kart, DEK	-	ca.400	325
Registrering av eiendomsdata, GAB	-	ca.300	ca.400
Eiendomsmegleroppgaver	-	311	457

3.1 Måloppnåelse

Ut fra de disponible ressurser i 2003, er en tilfreds med enhetens produktivitet. Overordnede instanser, publikum og kunder har vist forståelse for at enhetens kapasitetsbegrensninger tidvis har vært problematisk for fremdrift i saker. Arbeidspresstet og budsjettinnstramminger har virket negativt på den faglige oppdatering og på avdelingens rutineutvikling. Endringer i bemanningen har ført til ekstra arbeid med intern opplæring.

3.2 Uløste problemer og behov

Enheden har vært for knapt bemannet til å følge opp kommunens egne planoppgaver. Denne situasjonen, har virket negativt på kompetanseutvikling og servicenivå så vel som på tjenesteyting overfor private forslagstillere. For kommunen har dette forholdet ført til kostnadsdrivende konsulentbruk. En manglet også i 2003 ressurser til ønsket utvikling av GIS (geografisk informasjons system) og DEK (digitalt eiendoms kart).

4. Ressursutnyttelse

4.1. Produktivitet

Produktiviteten var hemmet av at høyt kvalifiserte fagfolk måtte bruke mye tid på enkle merkantile oppgaver fordi avdelingen ikke disponerte eget støtteapparat. Servicesentret har ikke gitt den forespeilende avlastning i forhold til henvendelser fra publikum.

4.2. Effektivitet

De tiltak i rutineutvikling, intern opplæring og kurs som en tidligere (2000) satset på, har vært umulig å videreføre med den reduserte bemanning en har hatt i 2003. Virksomheten ved enheten må likevel generelt betegnes som meget effektiv ut fra produktivitets og resultatmålsettinger pr. ansatt - og sammenholdt med produktiviteten i andre bykommuner.

5. Konklusjon

Året 2003 var preget av knappe ressurser og fokus på å løse de lovpålagte oppgavene. Enhetens regnskap viser et lite underskudd. Det har vært et tøft år for medarbeiderne, som måtte yte ekstra innsats for at enheten skulle greie de lovpålagte oppgaver.

4. BRANN- OG FEIERVESEN

I henhold til forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen § 2-3 skal kommunen innen 1.mars hvert år sende skriftlig melding til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap om brannvernet i kommunen foregående år.

Forebyggende avdeling

Antall brannsyn år 2003		
Type objekt	Totalt antall bygg	Herav hvor kom. er eier/bruker

	Antall	Antall tilsyn	Antall	Antall tilsyn
A- objekt	147	110	37	32
B- objekt	88	27	3	0
C- objekt	12	0	1	0
Sum	247	137	41	32

Med fullsatt avdeling med 4 stillinger inklusive avdelingsleder var det i utgangspunktet planlagt gjennomført 240 tilsyn i totalt 246 særskilte brannobjekter for 2003.

Forebyggende avdeling har i 2003 vært underbemannet med ett årsverk. Forebyggende avdeling har således i 2003 som forutgående år kun vært bemannet med tre stillinger inklusive avdelingsleder. Den ene stillingen var nytilsatt i 2003 og har således ikke kunne bli benyttet fullt ut; dette som følge av at den personen som ble tilsatt mer eller mindre har vært i opplæringsfasen.

I og med at avdelingen ikke har vært fullbemannet ble omfanget av antall tilsyn – i følge fastsatt plan – redusert til 184 tilsyn. Ut i fra denne planen ble det gjennomført totalt 137 tilsyn i særskilte brannobjekter.

Ordinære tilsyn 120

Egenkontroll 17

Totalt 137 det vil si 74,5 % oppnåelse av antall planlagte tilsyn.

Forebyggende avdeling har i tillegg til de ordinære og lovpålagte oppgaver blitt benyttet til flere administrative oppgaver; herunder revidering av "brannordningen", flytting av 110- sentral, strukturering av flere merkantile oppgaver samt deltagelse i diverse arbeidsgrupper.

Ikke lovpålagte oppgaver:

Deltagelse i sentrale aksjoner

Åpen brannstasjon med ca 1000 besøkende. Gjennomført med stor suksess og god oppslutting fra publikum.

Kontroll av brannsikkerheten i pleie og omsorgsboliger/servicesentre.

Røykvarslersens dag 1. desember med "stand", samt utdeling av brosjyrer til publikum. (Samarbeid med beredskapsavdelingen).

Aksjon boligbrann 9., 10. og 11. desember med kontroll av 282 boliger/husstander. Dette var et samarbeid mellom forebyggende avdeling, feiervesen, beredskapsavdelingen og Østfold El-sikkerhet.

Bistand byggesak:

I større byggesaker som Porsnes videregående skole, Høgskolen på Remmen og nytt fengsel har forebyggende avdeling bistått bygningsavd. i kommunen.

Eksterne kurs / øvelser:

Ideell organisasjon	35 personer
Remmen skolesenter	27 personer
Ideell organisasjon	30 personer
Sanitetsforeningen	15 personer
Revmatikerforeningen	29 personer
Halden sykehjem	169 personer
<u>Totalt</u>	<u>305 personer</u>

I tillegg har det vært gjennomført et kurs i varmemarbeider for 29 personer.

Uanmeldte kontroller:

Gjennomført uanmeldt kontroll i spesielt belastende serveringssteder i forbindelse med julebord sesongen.

Beredskap /bistand beredskapsavdelingen

Personell i forebyggende avdeling har dekket opp for totalt 120 dagvakter støttestyrke i beredskapsavdelingen. I tillegg av dette har forebyggende avdeling dekket opp for beredskap i forbindelse med enkelte kortvarige bemanningsreduksjoner.

Feiervesenet

Feiervesenet har fra og med april 2003 administrativt blitt underlagt forebyggende avdeling. I denne forbindelse har det vært foretatt en omorganisering og iverksatt en god del effektiviserings-tiltak i feiervesenet; hvilket ennå ikke er helt i mål.

Pr i dag er databasearkivet ikke oppdatert med henhold til antall gjennomførte tilsyn og det er således ikke mulig å få frem en korrekt oversikt over antall gjennomførte tilsyn.

Det er utført 854 tilsyn og 1922 feiinger.

Feiervesenet har i 2003 vært i en omstillingsprosses og har i tillegg til dette måtte omstrukturere enkelte av feie/tilsynsrutene i forhold til nye forskriftskrav fra 2002 om behovsprøvd feiing og tilsyn. I tillegg av de praktiske effektiviseringstiltak er rutiner for feierarkiv og journalføring av dette omstrukturert og effektivisert. Feierne har dessuten tilholdssted på Sommerro driftsstasjon som er en dårlig løsning og legger begrensinger for en effektiv drift av feiervesenet. Feiervesenet har tidvis – ca 2 måneder – i 2003 vært bemannet med kun to stillinger som følge av sykefravær.

De effektiviseringstiltak som ble iverksatt etter omorganiseringen lot seg først gjennomføre høsten 2003 og har etter dette vært gjenstand for enkelte justeringer frem til desember 2003.

Beredskapsavdelingen

Branner/aksjoner

Bygnings- Brann	Unødig alarm	Falsk alarm	Bilbrann	Båtbrann	Annen brann	Brann Hindrende tiltak	Vann skade	Trafikk ulykker	Akutt Forurens ning	Annen assistanse	Skog Kraft	SUM
19	104	4	13	2	16	10	1	17	1	123	32	342

Antall aksjoner har i 2003 vært tilnærmet et ”normalår” hva gjelder total antall aksjoner. Når det gjelder bygningsbranner har det vært en markert nedgang i antall. Den største brannen var i Nedre/Øvre Bankegate hvor 4 hus var involvert og hvor det var kritisk i forhold til at hele kvartalet skulle brent ned.

Det har ikke omkommet noen i brann i Halden Kommune i 2003.

I tillegg til tabellen bisto Halden Brannvesen ved en kjøpesenterbrann på svensk side av Svinesund.

Bemanning

Brannvesenet har for tiden mange mannskaper i lagtidssykemelding og permisjoner. Dette skaper problemer i den daglige driften, men noe er søkt erstattet med vikarer.

Rullende materiell/utstyr

Utstyret til brannvesenet i Halden begynner å bli slitt av elde, og dette har blitt påpekt av direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap etter tilsyn i 2003. Dette er fremlagt som egen sak til brannstyret.

Andre tjenester

Beredskapsavdelingen har utført :

Vaktmestertjenester på Os og Rødsberg skoler samt Stangeløkka barnehage og rådhuset/brannstasjon.

Vekttertjeneste på havna og rådhuset.

All offentlig flagging for Halden kommune.

Montering/demontering og lagring av julegater.

Servise på brannslukningsapparater for næringsliv og private.

Luftfylling av trykkluftflasker.

Hittegodsoppbevaring for Halden politistasjon.

Innbringning av døde dyr.

Praktiske øvelser for næringslivet.

Fra 2004 har brannvesenet overtatt ansvar for tilfluktsrom og sivilforsvarets lager i Busterudkleiva.

Interkommunalt samarbeid

Det ble siste år utredet interkommunalt brannsamarbeid med Fredrikstad og Sarpsborg i et forprosjekt. Dette konkluderte med at det er lønnsomt og faglig anbefalt å fortsette prosjektet i 2004, hvilket Halden kommune har stilt seg positive til.

ØKONOMISK ANALYSE 2003 – HELE KOMMUNEN

1. HOVEDOVERSIKT KAPITALREGNSKAP

Kapitalregnskapet gir en oversikt over investeringer og utlån (bl.a. etableringslån/startlån) og hvordan dette er finansiert.

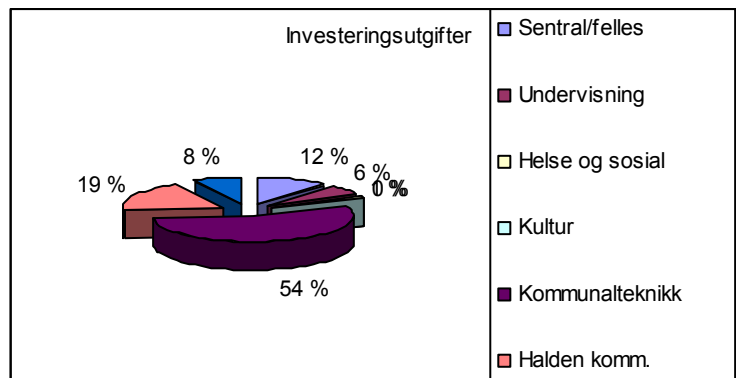
Utviklingen har vært slik de senere år:
(tall i 1000 kroner)

	2001	2002	2003
Investeringsutgifter	139 068	130 439	34 806
Inntekter	-23 187	-69 144	-14 508
Finanstransaksjoner	81 076	32 022	33 452
Finansieringsbehov	196 957	93 317	53 750
Bruk av lån	114 956	50 619	35 004
%-andel lånefinansiert	58,37 %	54,24 %	65,12 %

Fordelingen av investeringsutgiftene har vært slik:
(tall i 1000 kroner)

	2001	2002	2003
Sentral/felles	6 597	59 629	4 050
Undervisning	3 104	5 678	1 966
Helse og sosial	2 587	763	518
Kultur	170	72	0
Kommunalteknikk	33 591	36 978	18 855
Halden komm. Eiendom	93 019	24 189	6 667
Overf./renteutg./prov. mm		3 130	2 750
Investeringsutgifter	139 068	130 439	34 806

Prosentvis fordeling pr. sektor:

Låneandelen viser en økning på ca. fem prosentpoeng de siste årene. Dette skyldes midlertidig bruk/lån av likviditetsreserven som følge av forskjøvet låneopptak. Låneopptak er foretatt 1999 for å dekke 97- og 98-investeringer. I år 2000 er det foretatt låneopptak på 24,1 mill kroner for sluttfinansiering av midlertidig bruk av kontantbeholdningen gjennom en årrekke. I 2001 er det foretatt låneopptak for resten av 2000-investeringene i tillegg til store deler av 2001-investeringene. Dette inkluderer også lån til Gimle skole hvor Kommunestyret i sitt møte 22.11.01 vedtok endret finansiering fra bruk av kapitalfond til bruk av lån. Låneopptak i 2002 var 42,5 mill kroner, mens låneopptaket i 2003 har vært på knapt 62,85 mill kroner.

Øvrig finansiering av investeringer er skjedd gjennom overføring fra driftsregnskapet, bruk av fond/likviditetsreserve, salg av fast eiendom m.m. og mottatte avdrag på utlån. Det vises for øvrig til finansrapport.

2. HOVEDOVERSIKT DRIFTSREGNSKAP 2003

Brutto driftsresultat skal normalt være så stort at det dekker kommunens finanskostnader (netto renter og gjeldsavgifter), samt tidligere regnskapsmessige underskudd.

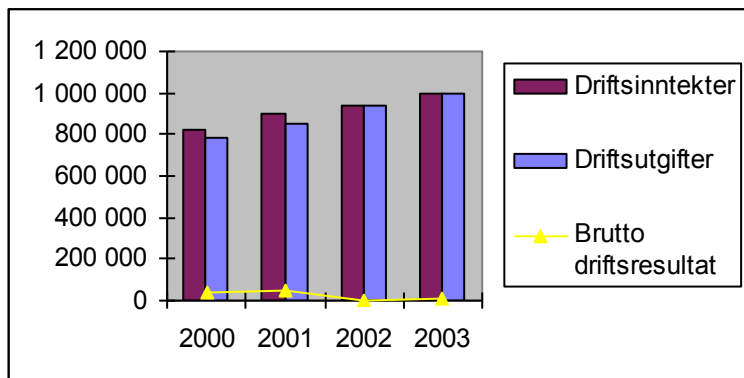
Totalt sett var brutto driftsresultat 10,1 mill kroner bedre i 2000 sammenlignet med året før, mens det var 8,3 mill kroner bedre i 2001. For 2002 var det 44,8 mill kroner dårligere enn 2001, men det for 2003 er ca 3,4 mill kroner bedre enn i 2002.

Utviklingen fra 2000 er som følger (vanskelig å sammenligne med tidligere år pga nye regnskapsregler):

(tall i 1000 kroner)

	2000	2001	2002	2003
Driftsinntekter	822 007	898 306	938 149	998 708
Driftsutgifter	783 962	851 926	936 641	993 714
Brutto driftsresultat	38 045	46 380	1 508	4 994

Framstilt grafisk:

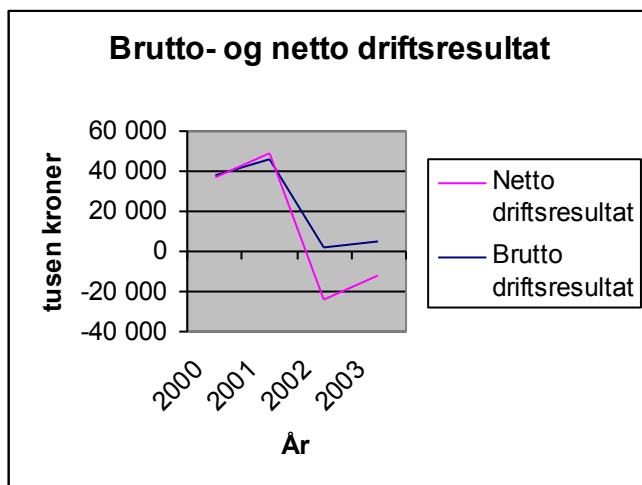
Halden kommune hadde ved utgangen av 1997 et akkumulert underskudd på 27,9 mill kroner, ved utgangen av 1998 13,9 mill kroner, ved utgangen av 1999 30,3 mill kroner, ved utgangen av 2000 36,0 mill kroner, mens det ved utgangen av 2001 var 0.

Det var i løpet av 2001 satt i verk tiltak for å få bort det akkumulerte underskuddet. Underskudd i 2002 ble på 21,7 mill. Av dette stod pr. 31.12.03 ca 8,4 mill fortsatt udekket. Underskuddet i 2003 ble på ca. 22,5 mill. etter at en inndeckning på 5 mill. ble strøket i resultatet for 2002 i det dette viser underskudd. Akkumulert underskudd pr. 31.12.2003 består da av udekket underskudd 2002 på ca. 13,4 mill. og underskudd i 2003 på ca. 22,5 mill. til sammen ca. 35,9 mill. kroner.

Netto driftsresultat viser hvor mye av driftsinntektene som er igjen etter at den løpende virksomhet og bundne rente- og avdragsutgifter er betalt samt at avskrivninger er motpostert.

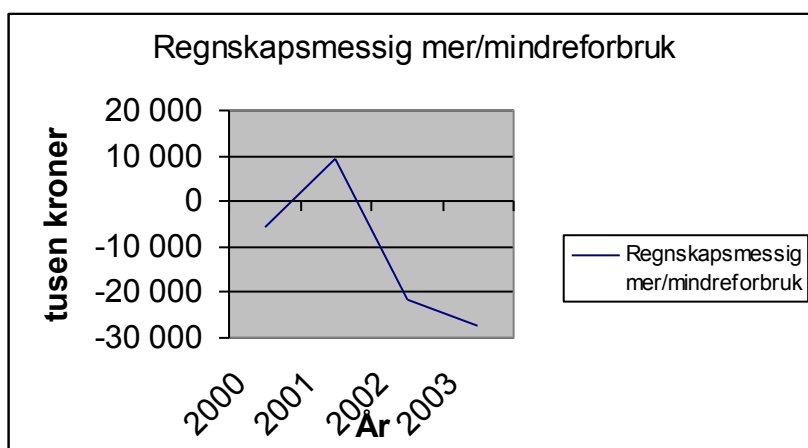
(tall i 1000 kroner)

	2000	2001	2002	2003
Brutto driftsresultat	38 045	46 380	1 508	4 994
Eksterne finanstransaksjoner	-45 784	-53 013	-52 995	-51 685
Motpost avskrivninger	6 460	9 406	26 027	29 877
Netto driftsresultat	-1 279	2 773	-25 460	-16 814

Regnskapsmessig resultat viser netto driftsresultat +/- bruk av fond/avsetning til fond.

	2000	2001	2002	2003
Netto driftsresultat	-1 279	2 773	-25 460	-16 814
Sum avsetninger/bruk av fond	-4 460	6 466	3 761	-5 635
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	-5 739	9 239	-21 699	-22 449

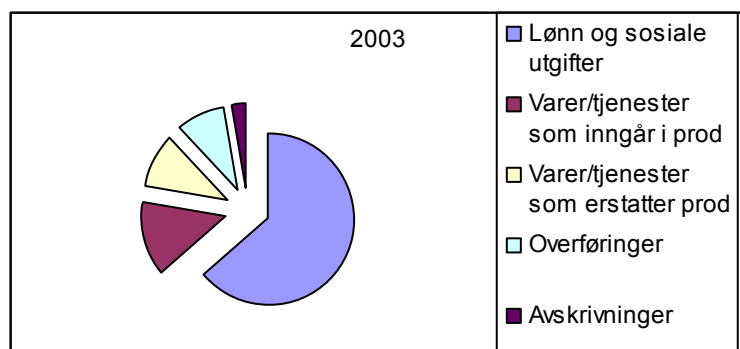

Driftsutgifter fordelt på artsgrupper har utviklet seg slik:

(tall i 1000 kroner)

	2000	2001	2002	2003
Lønn og sosiale utgifter	528 864	570 475	618 530	649 402
Varer/tjenester som inngår i prod	98 155	100 048	135 628	143 420
Varer/tjenester som erstatter prod	87 648	106 748	104 271	109 305
Overføringer	82 814	83 799	84 439	92 434
Avskrivninger	6 460	9 406	26 026	29 877
Fordelte utgifter	-19 981	-18 550	-32 253	-30 724
Sum driftsutgifter	783 960	851 926	936 641	993 714
Lønn i % av driftsutgifter	67,46 %	66,96 %	66,04 %	65,35 %

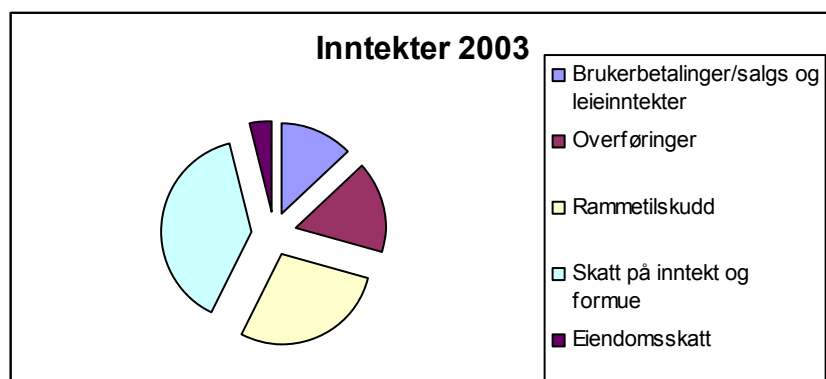
Fordeling av driftskostnadene i 2003.

Siden 2001 er lønnskostnadene i % av driftskostnadene redusert fra 67,46% til 65,35%.

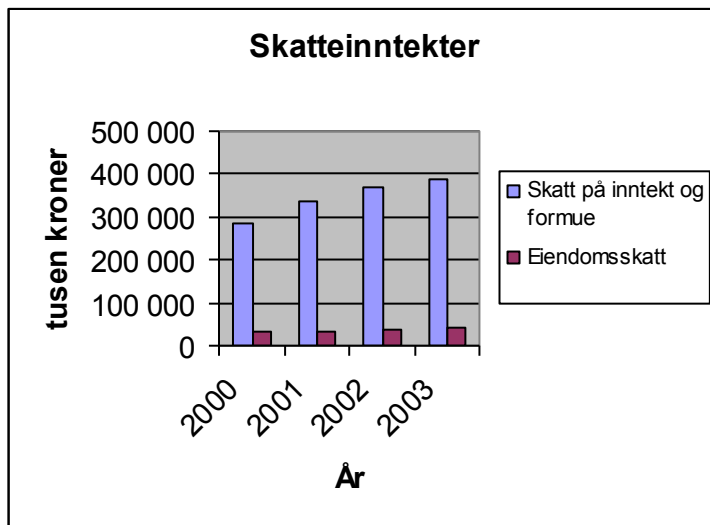
Inntektene fordeler seg slik:

	2000	2001	2002	2003
Brukerbetalinger/salgs- og leieinntekter	115 462	113 308	121 148	129 369
Overføringer	156 822	176 110	150 061	165 904
Rammetilskudd	231 540	236 367	262 488	276 121
Skatt på inntekt og formue	286 655	338 243	369 032	387 240
Eiendomsskatt	31 527	34 278	35 420	40 074
Sum driftsinntekter	822 006	898 306	938 149	998 708

I prosent av de totale inntekter har skatteinntektene økt fra 34,87% i 2000 til 38,77% i 2003.

Skatteinntektene har utviklet seg slik:

Skatteinntektene har økt med 35 % fra 2000 til 2003.

3. HOVEDOVERSIKT BALANSEREGNSKAP 2003

Balanseregnskapet gir oversikt over kommunens bokførte eiendeler, gjeld og egenkapital ved utgangen av regnskapsåret.

Etter innføring av nye Kostra-forskrifter er kommunene pålagt å foreta en gjennomgang av alle eiendeler og fastsette verdi etter gitte normer. Alle anleggsmidler/eiendommer skal også avskrives etter satser gitt i de nye forskriftene. Halden kommune har foretatt verdivurdering av følgende anleggsmidler:

- Inventar og utstyr, maskiner
- Anleggsmidler
- Boliger, skoler, barnehager, idrettshaller
- Forretningsbygg, lagerbygg, administrasjonsbygg, aldershjem, institusjoner og kulturbygg.
- Tekniske anlegg VA

Det gjenstår verdifastsettelse på områder som:

- Tekniske anlegg, renovasjon
- Veger, ledningsnett
- Parkeringsplasser, trafikklys.

Helt reelt bilde av situasjonen gir balansen derfor imidlertid ikke. De bokførte beløp for omløpsmidler, kortsiktig gjeld og langsiktig gjeld gir imidlertid et relativt godt underlag for å bedømme kommunens likvide stilling.

En sunn økonomiforvaltning stiller en rekke krav til god likviditet målt ved visse standardnormer. Ett slikt krav kan uttrykkes gjennom likviditetsgrad = forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld. Likviditetsgraden bør være 1 eller større.

(tall i mill. kroner)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Omløpsmidler	51,1	100,6	150,5	209,9	96,0	138,6
Kortsiktig gjeld	105,4	146,5	111,3	183,4	125,7	149,0
Likviditetsgrad	0,48	0,69	1,35	1,14	0,76	0,93

Arbeidskapitalen (AK) er differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld. En god regel er at kortsiktig gjeld ikke skal finansiere anleggsmidler. Kortsiktig gjeld bør derfor ikke være større enn omløpsmidler, arbeidskapitalen bør ikke være negativ. Endring i arbeidskapital er en av de viktigste faktorene som påvirker kommunens likviditetsutvikling. Hvis endringen er positiv, bidrar dette til å øke beholdningen av likvide midler, og omvendt.

Anvendelse av midler er totale utgifter ekskl. interne finansieringstransaksjoner. Tilsvarende gir anskaffelse av midler oversikt over totale inntekter ekskl. interne finansieringstransaksjoner.

Arbeidskapitalen ble i 2001 redusert med 56,1 Mkr. Tabellen nedenfor viser utviklingen de siste fem årene:

(tall i mill. kroner)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Arbeidskapital	-54,3	-45,9	39,2	26,5	-29,7	-10,4
Endring arbeidskapital		8,4	85,1	-12,7	-56,2	19,3

Endring i regnskapsprinsipp vedrørende materialbeholdning, moms-kompensasjon og renter forårsaker avvik mellom endring i AK i bevilgningsregnskapet og balanseregnskapet for 2002.

Kfr. også **Hovedoversikt driftsregnskap** vedr. likviditetsutviklingen.

Disponible innskudd i bank og post pr. 31.12.03 var 77,6 mill kroner.

Langsiktig lånegjeld har i perioden 1997-2003 utviklet seg som følger:

(tall i mill. kroner)

	1999	%	2000	%	2001	%	2002	%	2003	%
Sum langsiktige lån	486,1		539,5		604,4		600,5		618,2	
Til videre utlån	77,9	16 %	71,4	13 %	64,4	11 %	56,8	9 %	50,2	8 %
Investeringslån	408,2	84 %	468,1	87 %	540,0	89 %	543,7	91 %	568,0	92 %
Gjeld pr innbygger	15274		17255		19850		20000		20702	

Den langsiktige gjelden viste en nedgang fra 1996 til 1997 og 1998. Dette skyldes forskjøvet låneopptak. I 1999 ble det imidlertid foretatt låneopptak for 97- og 98-investeringer. I 2000 er det foretatt låneopptak for resten av 99-investeringene og store deler av 2000-investeringene. I tillegg ble det foretatt låneopptak på 24,1 mill. kr ifm. sluttfinansiering av midlertidig bruk av kontantbeholdningen gjennom en årrekke. I 2001 er det foretatt låneopptak for resten av 2000-investeringene i tillegg til store deler av 2001-investeringene. Dette inkluderer også lån til Gimle skole hvor Kommunestyret i sitt møte 22.11.01 vedtok endret finansiering fra bruk av kapitalfond til bruk av lån. I 2002 ble det kun tatt opp ett felles lån, pålydende 42,5 mill. kr til diverse prosjekter. For 2003 er låneopptaket 62,8 mill. kr.

Sum langsiktige lån er redusert med 3,9 mill. kr fra 2001 til 2002.

NØKKELTALL

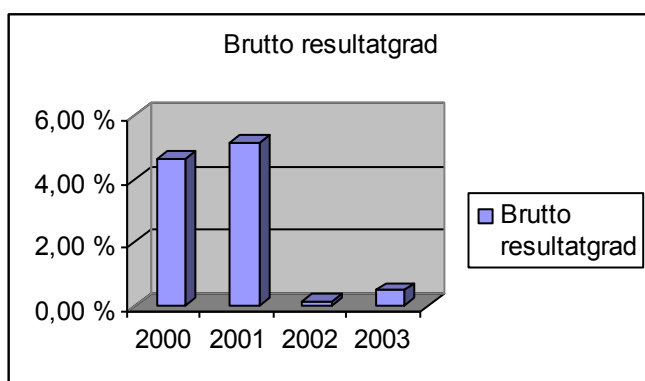
Nøkkeltallene er beregnede størrelser som er ment å gi en pekepinn om tilstanden for kommunens økonomi. Nøkkeltallenes verdi ett enkelt år gir ikke alltid særlig informasjon, men endringene fra år til år og utviklingen over en årrekke kan gi relevant informasjon om hvorvidt økonomien utvikler seg til det bedre eller verre.

Brutto resultatgrad

Brutto driftsresultat er resultatet av de tjenesteytende sektorer. Nøkkeltallet viser hvilken andel av midlene som er igjen til å dekke renter og avdrag. Hvis nøkkeltallet øker betyr dette at de tjenesteytende sektorer disponerer mindre av midlene og at midler disponible til rente og avdragsbelastninger øker.

(tall i 1000 kroner)

	2000	2001	2002	2003
Brutto driftsresultat	38 045	46 381	1 508	4 994
Sum driftsinntekter	822 007	898 307	938 149	998 708
Brutto resultatgrad	4,63 %	5,16 %	0,16 %	0,50 %

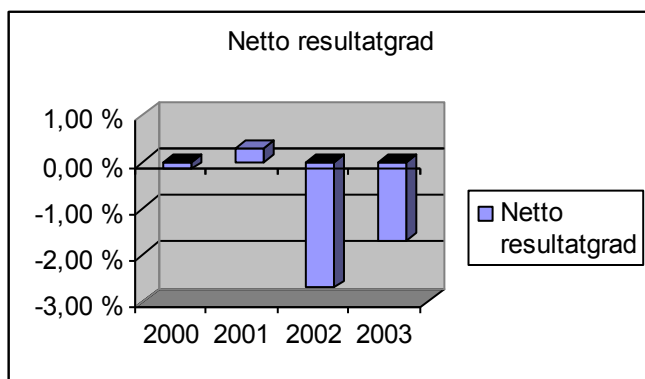

Netto resultatgrad

Viser hvor stor del av kommunens driftsinntekter som kan brukes til å dekke annet enn driftsutgifter (inkl. renter og avdrag på lån). Dersom netto resultatgrad er negativ, er det et tegn på ubalanse i kommunens økonomi. Det betyr at de løpende inntekter ikke er tilstrekkelige til å dekke de løpende utgifter. Følgelig må kommunen tære på arbeidskapitalen for å møte sine forpliktelser/likviditetsbehov samtidig som den økonomiske handlefriheten blir svekket.

(tall i 1000 kroner)

	2000	2001	2002	2003
Netto driftsresultat	-1 279	2 774	-25 460	-16 920
Sum driftsinntekter	822 007	898 307	938 149	998 708
Netto resultatgrad	-0,16 %	0,31 %	-2,71 %	-1,69 %

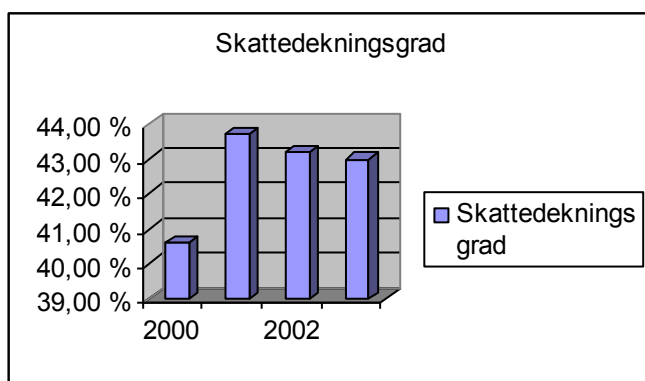

Skattedekningsgrad

Viser hvor stor andel av driftsutgiftene som dekkes av kommunens netto skatteinntekter (inkl. eiendomsskatt). Forholdet viser med andre ord hvilken betydning skatteinntektene har for finansieringen av den løpende virksomheten.

(tall i 1000 kroner)

	2000	2001	2002	2003
Netto skatteinntekter	318 168	372 521	404 452	427 314
Sum driftsutgifter	783 962	851 926	936 641	993 714
Skattedekningsgrad	40,58 %	43,73 %	43,18 %	43,00 %

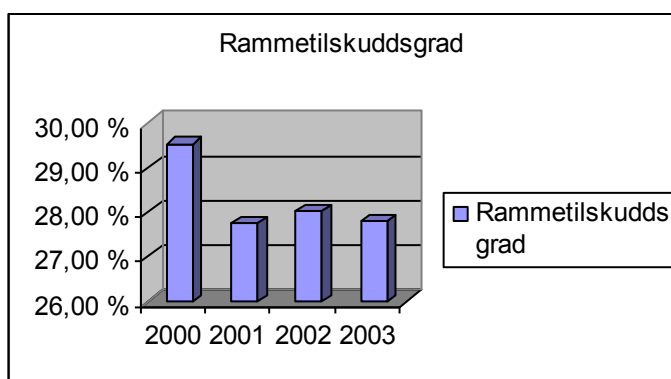
Rammetilskuddsgrad

Viser hvor stor del av driftsutgiftene som dekkes av kommunens rammetilskudd. Forholdet gir uttrykk for hvilken betydning rammetilskuddet har for finansiering av den løpende virksomheten. Her er det viktig å være klar over at det kan skje forskyvninger i forholdet mellom rammetilskudd og øremerkede tilskudd, slik at rammetilskuddsgraden ikke alltid er direkte sammenlignbar fra år til år.

Tidligere fikk kommunene kompensasjon i form av inntektsutjevning i rammetilskuddet 2 år etter hvis skatteinngangen var lavere enn landsgjennomsnittet. Fra år 2000 ble dette endret slik at det nå foretas løpende inntektsutjevning. Dette medfører justering av rammetilskuddet 7 ganger i løpet av året. Det vil derfor ha stor betydning om utviklingen i skatteinntektene i Halden er annerledes enn gjennomsnittet på landsbasis.

(tall i 1000 kroner)

	2000	2001	2002	2003
Rammetilskudd	231 540	236 367	262 488	276 121
Sum driftsutgifter	783 962	851 926	936 641	993 714
Rammetilskuddsgrad	29,53 %	27,75 %	28,02 %	27,79 %

Kapitalutgiftsgrad

Kapitalutgiftsgraden viser hvor mye av kommunens driftsinntekter som brukes til å dekke netto kapitalutgifter (renter og avdrag).

(tall i 1000 kroner)

	2000	2001	2002	2003
Sum driftsinntekter	822 007	898 307	938 149	998 708
Netto finanstransaksjoner	45 784	53 013	52 995	51 685
Kapitalutgiftsgrad	5,57 %	5,90 %	5,65 %	5,18 %

